

โพยก๊วน การสะสมทุนของสถาบันการเงิน

สุชาติ ตันตสุรฤกษ์

สถาบันทางการเงินต่างๆ อันได้แก่ธนาคาร บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทประกันภัย ตลอดจนกิจการ ไร่รับจำนำ ต่างมีบทบาทที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งเงินทุนขนาดใหญ่ จึงเป็นที่มา สนใจว่ากลุ่มนายทุน ผู้เป็นเจ้าของแหล่งเงินทุนเหล่านี้มี ความเป็นมาของการสะสมทุน ในกิจการของเขาย่างไร จากผลของการศึกษา ในภาควิชาวิทยาดังนี้ เรื่อง โพยก๊วน การส่งเงินกลับประเทศโดยชาวจีนโพก๊วน ในประเทศไทยของผู้เขียน ทำให้ทราบว่าส่วนหนึ่งของการสะสมทุนของสถาบันทางการเงินต่าง ๆ เหล่านี้ ได้ มาจากการประกอบกิจการโพยก๊วน และหากมองในแง่ ของวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์แล้ว เกือบจะถือได้ว่า โพยก๊วนเป็นจุดเริ่มต้น ของวิวัฒนาการการธนาคารของไทย บทบาทของการโพยก๊วนในเชิงนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้-เขียนต้องการนำเสนอในบทความนี้

คำว่า "โพยก๊วน" โดยความหมายตามวิ- การแล้วหมายถึง ร้านหรือสถานที่รับส่งเงินและจดหมาย ไปเมืองจีน ใช้คำในภาษาจีนว่า 銀信局

อ่านว่า หั่ง ซั้น เก็ก (สำเนียงแต้จิ๋ว) คำว่า 銀 แปลว่าเงิน 信 แปลว่าจดหมาย 局 แปลว่าสถานี และเรียกกันในภาษาพูดว่า "โพยก๊วน" อันรวมความแล้วหมายถึง สถานีที่ส่งจดหมายพร้อมเงิน ไปให้ญาติพี่น้องที่ประเทศจีน ความหมายเช่นนี้มีมาตั้งแต่ ยังมีได้เกิดระบบธนาคารขึ้นในประเทศไทย จนกระทั่ง ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยน- เงินของรัชกาลที่ 2425 โพยก๊วนจึงได้เกิดความหมายทาง ราชการขึ้น ซึ่งหมายความถึง การประกอบกิจการเป็น ตัวแทนรวบรวมเงินจากบุคคลอื่นหลายคนเพื่อนำเงินนั้นไป ซื่อปัจจัยชำระ เงินต่างประเทศจากธนาคารรับอนุญาตหรือ ตัวแทนรับอนุญาตเพื่อส่งไป เลี้ยงดูครอบครัว และญาติพี่น้องของบุคคลนั้น ๆ ในต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความหมายทางราชการเกิดขึ้น แต่ในแง่ของ การปฏิบัติแล้วความหมายตามวิธีการก็ยังคงอยู่ เพียงแต่ เปลี่ยนรูปแบบและกลวิธี ในการส่งให้ทันสมัยกับสถานการณ์ที่ เปลี่ยนไปเท่านั้น และการที่จะศึกษาบทบาทของโพยก๊วน ในแง่เป็นการสะสมทุนของสถาบันทางการเงินแล้ว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบประวัติความเป็นมาใน

เชิงรูปแบบและวิวัฒนาการของไทยกัน ที่เปลี่ยนแปลงไปตามตัวกำหนดต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนจะขอนำมากล่าวเพื่อประกอบความเข้าใจในการนำเสนอพร้อมทั้งเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

ความเป็นมาและวิวัฒนาการของกิจการโยยก๊วน

เมื่อพิจารณาตามประวัติศาสตร์ จะเห็นได้ว่าชาวจีนได้เดินทางเข้ามาพำนักอาศัยทำมาหากิน ในประเทศไทย จนสามารถสร้างหลักฐานเป็นอีกแห่งอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะชาวจีนซึ่งมาจากมณฑลริมฝั่งทะเลทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ของประเทศจีน อันได้แก่ มณฑลกว่างตุง มณฑลลกเกี้ยน และเกาะไหหลำ ส่วนใหญ่ของผู้ที่เดินทางเข้ามาเป็นชายฉกรรจ์ และมักจะละทิ้งครอบครัวไว้ในประเทศจีน มุ่งเข้ามาเพื่อขายแรงงาน และบางส่วนสามารถเป็นผู้ประกอบการในเวลาไม่นานนักอันมีสาเหตุของการอพยพ เนื่องมาจากความยากจน และความลำบากในการประกอบอาชีพ เมื่อเป็นเช่นนี้ ชาวจีนโพ้นทะเลส่วนใหญ่จึงยังคงมีความผูกพันกับบ้านเกิดเมืองนอนของตน และมีภาระที่จะต้องหาเงินส่งเสียเลี้ยงดูหรือช่วยเหลือครอบครัวที่ยังคงอยู่ในประเทศจีน ขณะเดียวกันก็ต้องมีการส่งข่าวคราวเพื่อติดต่อกันทุกซอกทุกก้นและกัน เพราะฉะนั้น การส่งจดหมายพร้อมเงินที่เรียกกันว่า การส่งโหย จึงเป็นภาระกิจของชาวจีนโพ้นทะเลที่จะต้องปฏิบัติกันเป็นประจำ โดยมีรูปแบบและวิวัฒนาการสืบต่อกันมาตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อให้การโยยก๊วนในประเทศไทย มีลักษณะเฉพาะตามตัวกำหนดอันส่งผลกระทบต่อกิจการ และรูปแบบ ทำให้สามารถแบ่งวิวัฒนาการของการโยยก๊วนออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะที่รวมธนาคารพาณิชย์ยังไม่เติบโต

(ก่อน พ.ศ. 2485) ในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีชาวจีนเป็นจำนวนมากอพยพเข้ามาในประเทศไทยส่วนหนึ่งเป็นการตอบสนองต่อความต้องการแรงงาน ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ภายหลังจากการทำสัญญาเบอร์รี (พ.ศ. 2369) รัฐบาลไทย ในขณะนั้นมีนโยบายที่เปิดรับแรงงานชาวจีนอย่างเต็มที่ ชาวจีนจึงเริ่มเข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อเศรษฐกิจไทย และส่วนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินกิจการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญ ทำการค้าเรือสำเภานับเป็นโอกาสให้กลุ่มคนจัดทำการค้าระหว่างประเทศเหล่านี้ เป็นผู้ทำการติดต่อส่งข่าวคราวถึงครอบครัวของชาวจีนที่ยังคงอยู่ในประเทศจีน และรับฝากเงินเพื่อส่งไปจนเรือครอบครัวโดยฝากไปกับเรือสินค้าเหล่านี้ ปรากฏการณ์นี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินกิจการโยยก๊วนในสมัยนั้น ซึ่งระบบธนาคารพาณิชย์และระบบการบริการทางไปรษณีย์ระหว่างประเทศยังไม่เติบโต ต่อมาเมื่อมีชาวจีนโพ้นทะเลต้องการส่งโหยมากขึ้น ก็มีคนเฝ้าจดหมายพร้อมเงินมาฝากพวกจู้จู้ หรือผู้ทำการค้าเกี่ยวกับการเดินเรือมากขึ้น จนกระทั่งไม่สามารถใช้ความรู้จักคุ้นเคยกับเหมือนแต่ก่อนได้แล้ว จึงเกิดเป็นกิจการค้าในรูปของการตั้งตัวแทนเพื่อบริการการส่งเงินพร้อมด้วยข่าวคราวของชาวจีนโพ้นทะเลไปยังภูมิลำเนาในเมืองจีนขึ้น (เศรษฐกิจ (ธนาคารกรุงเทพ) 2521 : 655) โดยทำหน้าที่เป็นนายหน้าเก็บรวบรวมจดหมายต่าง ๆ เข้าเป็นห้องเดียวให้มีขนาดและน้ำหนักพอสมควร แล้วนำไปฝากผู้ที่จะเดินทางไปประเทศจีน เพื่อให้นายหน้าในประเทศไทยทำการแจกจ่ายจดหมายเหล่านั้นไปยังผู้รับ (100 ปีการไปรษณีย์ไทย 2526 : 108) จากตัวแทนการรับส่งโหยจึงวิวัฒนาการมาเป็นโยยก๊วน เพื่อทำหน้าที่รับส่งโหยโดยจ้างเสมียนไว้ช่วยในการเขียนจดหมาย ถึงภูมิลำเนาแทนการ

* นายเรือสำเภาหรือคอมปร่าโดร์เรือ (เป็นผู้เสนอบริการนำสินค้ากับนายทุนจีนตั้งสินค้าเข้าและสินค้าออก)

เล่าด้วยปากเปล่า เนื่องจากผู้ส่งโหยส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือหรือรู้โหยไม่สามารถเขียนจดหมายถึงญาติด้วยตนเองได้ และในทำนองเดียวกันเมื่อได้รับโหยจากลูกก็ต้องอาศัยเสมียนเหล่านี้มาให้อ่าน การโหยกันจึงเป็นบริการพิเศษของชาวจีนโพ้นทะเลที่จากบ้านเกิดมายังแดนไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะที่ประเทศไทยยังไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีน และยังไม่ได้ทำความตกลงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนไปรษณีย์กับจีน ต่อมาประมาณ พ.ศ. 2410 กองคลังอังกฤษได้นำเอาระบบการส่งหนังสือทางไปรษณีย์มาใช้ติดต่อกันระหว่างกรุงเทพฯกับเมืองสิงคโปร์ และเมืองฮ่องกง เข้าใจว่าพวกผู้จัดการโหยกัน ซึ่งส่วนมากเป็นคนในบังคับอังกฤษและฝรั่งเศส คงจะมาใช้บริการนี้ควบคู่ไปกับการฝากไปกับเรือสินค้า ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการนำบริการไปรษณีย์อย่างเป็นทางการมาใช้ในกิจการโหยกันเป็นครั้งแรก อันถือเป็นจุดเด่นของรูปแบบและวิวัฒนาการของโหยกัน ในระยะที่ระบบธนาคารพาณิชย์ยังไม่เติบโต เรียกได้ว่า เป็นยุคอิสระการดำเนินงานเป็นไปภายใต้การเกื้อหนุนของกิจการไปรษณีย์ ในประเทศไทย โดยคาบเกี่ยวอยู่กับกิจการค้าระหว่างประเทศเป็นสำคัญ การเกื้อหนุนของกิจการไปรษณีย์ต่อโหยกันนี้มีแรงผลักดันส่วนหนึ่งมาจากความก้าวหน้าของการสื่อสารคมนาคม ซึ่งในระยะนี้ประเทศไทยในยุโรปได้ดำเนินการไปรษณีย์ ไปถึงขั้นจัดตั้งองค์การสากลไปรษณีย์ และทางการไทยได้ศึกษาวิธีการไปรษณีย์จากต่างประเทศแล้วนำมาใช้ โดยเปิดการไปรษณีย์ติดต่อกับต่างประเทศก่อนเพื่อความสะดวก ในการทำการค้ากับต่างประเทศเป็นผลให้กิจการโหยกัน ซึ่งแต่เดิมสามารถจัดส่งได้โดยอิสระต้องทำการจัดส่งทางไปรษณีย์ ตั้งแต่ วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2428 แต่เนื่องจากในขณะนั้นประเทศจีน ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพสากลไปรษณีย์ การรับส่งจดหมายโหยกันทางประเทศจีนจึงเป็นหน้าที่ของเอเยนต์โหยกัน ซึ่งจัดตั้งอยู่ตามท้องถิ่น

เช่นเดิม และการส่งกลับเข้ามาก็ยังคงอาศัยการนำตราเป็นห่อฝากเข้ามาที่เรือกลไฟถึงเอเยนต์โหยกัน ในประเทศไทย ซึ่งขณะนั้น เฉพาะในกรุงเทพฯมีอยู่ประมาณ 20 แห่ง (พ.จ.ช., น.ร.5 ยช. 2-24 บันทึกรายงานกรมไปรษณีย์ รศ. 110, 111, 112, 113 กรุงเทพฯ) วันที่ 1 พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก:114) เพื่อทำการแจกจ่ายต่อไป จากข้อจำกัดเหล่านี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นพิเศษอนุญาตให้นายหน้าโหยกันรวบรวมจดหมายที่ชาวจีนฝากส่งถึงประเทศจีนเข้าเป็นห่อ ๆ (100 ปี การไปรษณีย์ไทย 2526 : 108) ทั้งนี้เพราะหนังสือโหยกันเหล่านี้เป็นตัวบอกส่งเงิน หรือรับเงินเพียงเหรียญเดียวก็มี และเขียนด้วยกระดาษบางและเล็กมาก ถ้าแยกส่งเป็นรายฉบับอาจจะเป็นอันตรายสูญหายได้ การจัดส่งให้ร้านโหยกันจัดส่งออกไปเองตามลำพังเช่นเดิม คือฝากส่งไปกับเรือกลไฟถึงเอเยนต์โหยกันในประเทศจีน เพื่อแจกจ่ายไปยังผู้รับต่อไป (พ.จ.ช. ร.6 น. 25/5 "เจ้าพระยายมราชกราบบังคมทูลถวายรายละเอียดเรื่องพวกโหยกันส่งเงินไปเมืองจีน" 16 ธันวาคม รศ.129) โดยกำหนดข้อบังคับให้เอเยนต์โหยกันในประเทศไทยต้องนำห่อจดหมายมาเสียค่าธรรมเนียมให้แก่กรมไปรษณีย์โทรเลข ณ ที่ทำการไปรษณีย์ที่ 2 เป็นค่าอนุญาตตามน้ำหนักของหนังสือในห่อเสียก่อน จึงจะฝากส่งจดหมายออกไปหรือรับฝากส่งเข้ามาเพื่อแจกจ่ายต่อไปได้ โดยจัดเก็บ 2 อัฐ ต่อจดหมายน้ำหนัก 1 เชนส์ หรือ 1 บาท (พ.จ.ช. ร.6 คด. 4/28 "เจ้าพระยาว่าราชการุประเทศเสนาบดีกระทรวงคมนาคม "เรียน" พระยาจักรปวิศรศีลวิสุทธิ ราชเลขาธิการ" เรื่องโหยกันส่งเงินไปเมืองจีนและเมืองจีนส่งมาเมืองไทย, 7 กันยายน พ.ศ. 2465) และหากผู้ใดฝ่าฝืนยังคงจัดรับส่งโหยเอาตามลำพังเช่นเดิมก็จะต้องรับโทษตามกฎหมายไว้ ในพระราชบัญญัติ แต่ผลปรากฏว่าก็ยังคงมีผู้ละเมิดแอบลักข่อนจดหมายเข้ามามาก เพราะไม่ต้องการเสียค่าธรรมเนียม

* อัตราค่าธรรมเนียมจดหมายเปิดผนึกถึงเมืองต่างประเทศในขณะนั้น 1 ฉบับ หน้าไม่เกินกว่า 1 บาท ต่อ 12 อัฐ

อนุญาตตามที่รัฐบาลประกาศ สาเหตุสำคัญของถดถอยลง นำจดหมายเข้ามา เนื่องจากประเทศจีนยังไม่มี การไปรษณีย์ และการที่อนุญาตให้รับส่งจดหมายเข้าออกเอง ได้โดยลำพังนั้น ทำให้ขาดความระมัดระวังเงินค่าธรรมเนียม อนุญาตเป็นขั้นเดอติทำให้ต้องเสียเงินโดยเปล่าประโยชน์ อีกทั้งเป็นการเพิ่มความยุ่งยากในการจัดส่งมากขึ้นเพราะ อย่างไรก็ตามขั้นตอนการรับส่งก็ยังคงต้องกระทำตามแบบ เดิม เนื่องจากประเทศจีนยังไม่มี การไปรษณีย์ ในขณะ นั้นรูปแบบการติดต่อระหว่างคนจีน ที่อาศัยข้ามหากินอยู่ ตามประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องติดต่อด้วยรูปแบบที่ คล้าย ๆ กันกับที่ปรากฏในประเทศไทย ประเทศต่าง ๆ ก็พยายาม หาวิธีการลดการกระทำผิดด้วยการลักข้อน จดหมายลง โดยเฉพาะประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีคนจีนอาศัย อยู่เป็นจำนวนมาก และทางการไทยก็นิยมเอาแบบอย่าง การปกครองคนจีน ในสิงคโปร์และมาเลเซียมาดัดแปลง เพื่อทำการปกครองคนจีนในไทยเช่นกัน และข้อเสนอนี้ ในการแก้ไขกฎหมายการค้าของกระทรวงเสียดจรรยา เข้ามาอย่างผิดกฎหมาย ก็คือ ให้จัดตั้งทำการไปรษณีย์ เฉพาะสำหรับรับส่งหนังสือจีนเช่นเดียวกับอย่างที่ใช้กันอยู่ใน ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งในขณะนั้น ประมาณ ปี พ.ศ. 2450 เป็นช่วงที่ประเทศจีนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพ สากลไปรษณีย์แล้ว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ ชาวจีน และกรมไปรษณีย์โทรเลขจะเป็นผู้จัดการรับส่ง หนังสือจีน เหล่านี้ออกไปเองโดยคิดค่าส่งตามอัตราสากล ไปรษณีย์ โดย รัฐบาลดำเนินการนัดประชุมพวกหัวหน้าคนจีน ในกรุงเทพฯ เพื่อสอบถามความคิดเห็นหลายครั้งด้วยกัน และในที่สุดได้ผลสรุปว่า "จะขอรับพระราชทานพระบรม ราชานุญาตเปิดออกหัดไปรษณีย์ขึ้นอีกออกหัดหนึ่ง เรียกชื่อ ว่าออกหัดไปรษณีย์ที่ 8 จะตั้งที่ถนนเยาวราชใต้ตรอก ข้าวสาร ตำบลสามเพ็ง "สำหรับรับส่งหนังสือพวกจีน แลใช้เจ้าพนักงานจีน เพื่อจะได้เป็นการสะดวกแก่พวกจีน ต่อไป" โดยทำพิธีเปิดทำการไปรษณีย์ที่ 8 นี้ในวันที่ 1 เมษายน รัตนโกสินทร์ศก 126 (พ.ศ. 245 ๒) ๒๒/๓๐ "พระยาสุขุมณวินิตขอพระบรมราชานุญาต ออกประกาศเปิดออกหัดไปรษณีย์ที่ 8 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 126 เป็นต้นไป" วันที่ 25 มีนาคม รัตนโก-

สินทร์ศก 125) การเปิดออกหัดไปรษณีย์ที่ 8 นี้สามารถ นำกำไรได้ถึงประมาณ 150,000 บาท ซึ่งนับว่าเป็น เงินรายได้ที่สูงมากในขณะนั้น นอกจากนี้กรมไปรษณีย์ทั้งสองประเทศ ยังอนุญาตให้รวมจดหมายไทยเข้าเป็นข้อได้ ความแบบเดิม เนื่องจากขณะนั้นประเทศจีนยังไม่ได้จัดตั้งที่ ทำการไปรษณีย์อย่างทั่วถึง ดังนั้น บางตำบลจึงจำเป็นต้องส่งไปยังเอเยนต์ไทยกันในประเทศจีน ให้จัดส่งต่อ ให้ตามแบบเดิม โดยรวมเข้าห่อเรียกว่าเข้าถุงเมล็ดเดียวกัน แล้วเปิดตราไปรษณีย์เป็นรายฉบับในอัตราสากล ไปรษณีย์ก่อนรวมเข้าห่อ

แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้กิจการของที่ทำ การไปรษณีย์ที่ 8 จะทำกำไรให้มาก แต่การดำเนินกิจการให้ เป็นไปด้วยดีนี้ยากเนื่องจากมีข้อจำกัดสลับซับซ้อนเฉพาะ ตัว ซึ่งทางการไทยจำเป็นต้องคอย ๆ แก้ไขเมื่อปรน อลุ่มอลวยแก่ชาวจีนให้มาก ข้อจำกัดนี้ก็คือ การให้ความ สำคัญแก่วันไต่กันของชาวจีน ในการจัดส่งจดหมาย พร้อมเงินของตน การติดต่อยุติกันต่อกับวันไต่กัน โดยตรงอาศัยความสนิทสนมเฉพาะตัวเป็นหลัก การเขียน ข้อความจดหมายก็เขียนด้วยกระดาษบางเบา มีขนาด กว้างประมาณ 4 เซนติเมตร ยาวไม่เกินกว่า 7 ตัว 8 เซนติเมตร บรรจุในซองแบบบาง และเล็กมาก การ จ่าหน้าซองก็เขียนเป็นภาษาจีน (พ.ศ. ๒๔๖ ๒) ๒๒/๒๕/5 "เจ้าพระยาวงษาขุนประพัตร์ เสนาบดีกระทรวง คมนาคม" เรียบ "พระยาจักรีปณิธิวิสุทธิ ราชเลขา อธิการ" เรื่อง "ไต่กันส่งเงินไปเมืองจีน วันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2465) จึงเป็นการยากที่ทางการไทยจะ ดำเนินการนี้โดยลำพัง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัย วันไต่กันรวบรวมแล้ว นำส่งออกตรงไปยังเอเยนต์ ไต่กันในประเทศจีนเพื่อแจกจ่ายต่อไป และเมื่อไต่กัน กลับเข้ามากรวมเป็นห่อ และจ่าหน้าซองเป็นภาษาจีนส่ง ตรงเข้ามายังเอเยนต์ไต่กันในไทย ถ้าทางการไทย จะจัดส่งเอง ชื่อและตำบลที่อยู่ก็อ่านลำบากเพราะเป็น ภาษาจีน ดังแผนทางการไทย จึงมีหนังสือที่หลัก คือประสาน งานกับวันไต่กันเพื่อให้ขั้นตอนต่าง ๆ ดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น โดยค่อย ๆ ประกาศแก้ไขข้อบกพร่อง ต่าง ๆ ของประกาศเดิม เพื่อให้เกิดความสะดวกใน

การปฏิบัติ	4	บ้านแข่งสูง	"	1
ในช่วงปีพุทธศักราช 2454 เป็นปีที่พระบาท	5	เจียง่วนเสง	"	1
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จขึ้นครองราช	6	กิมซู่หลง	"	2
สมบัติ นโยบายการปกครองชาวจีนในประเทศไทย จึง	7	อิวเสง	"	2
เปลี่ยนแปลงเป็นเข้มงวดมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งมีความสัมพันธ์	8	ย่งกิมฮวด	ถนนเจริญกรุง	2
กับสถานภาพทางการเมือง ในประเทศจีน และส่งผล	9	เซ่งซู่หลี่	ลำเพ็ง	3
กระทบต่อพฤติกรรมของชาวจีนในไทย การส่งเงินกลับ	10	ง่วนเซ่งหลี่	"	3
ประเทศด้วยวิธีโพยก๊วนเป็นเรื่องหนึ่งทางการเมือง ใน	11	ตันฮียบสูง	"	3
ขณะนั้นให้ความสนใจ โดยทรงมีรับสั่งให้เจ้าพระยาม	12	บ้านอาน	"	3
ราชเสนาบดี กระทรวงนครบาลทำการสืบสวนได้ความ	13	เกียฮิม	"	3
ว่า* จำนวนร้านโพยก๊วนในกรุงเทพฯขณะนั้นมีอยู่รวม 58	14	ฮัวเฮง	"	3
ยี่ห้อ เป็นของชาวจีนภาษาแต้จิ๋ว ไทหล่า และแคะเท๋านั้น	15	เฮเซงหลี่	"	3
ส่วนชาวจีนภาษาทวาย และฮกเกี้ยน ไม่มีการจัดตั้ง	16	โกวโถอาน	"	3
ร้านโพยก๊วน ในจำนวนร้านโพยก๊วน 58 ยี่ห้อนี้รับฝาก	17	ไห่บ้านเชียง	"	3
เงินมีหนึ่งรวมประมาณ 7,800,000 เหรียญ** โดย	18	ซินฮะสูง	"	3
จัดแบ่งขึ้นตามปริมาณเงินมีแต่ละร้านจัดส่งออก คือ	19	เฮียบเซ่งฮง	ถนนเจริญกรุง	3
	20	โจวเลียงฮะ	ลำเพ็ง	4
ข้อที่ 1 รับฝากเงินมีหนึ่ง 500,000 เหรียญ	21	เคียมฮัวเชียง	"	4
ข้อที่ 2 รับฝากเงินมีหนึ่ง 400,000 เหรียญ	22	เซงทองเอี้ย	"	4
ข้อที่ 3 รับฝากเงินมีหนึ่ง 300,000 เหรียญ	23	บ้านเต็กเสง	"	4
ข้อที่ 4 รับฝากเงินมีหนึ่ง 200,000 เหรียญ	24	เป้อาน	"	4
	25	กว้างซู่หลี่	"	4
และได้จัดทำบัญชีรายชื่อร้านโพยก๊วนพร้อมที่ตั้ง และลำดับ	26	มุยเสง	ลำเพ็ง	4
ชั้นในการจัดส่งเงินดังนี้	27	เจียบอาน	"	4
	28	จิบเซ่งเชียง	"	4
บัญชีรายชื่อโพยก๊วน	29	ตันแบ่งซุน	"	4
	30	จินเซ่งเฮง	"	4
	31	ฮ้วยเชียง	"	4
	32	แต้เคียมหัว	"	4
	33	ง่วนเซ่งหลี่	"	4
	34	เอี้ยฮัว	"	4

* สรุปลงและเรียบเรียงจาก ห.จ.ช. ร.6 น. 25/5 "พระยาอินทราธิบดีสีหราชรองเมือง" กราบเรียน
"เจ้าพระยามรราชเสนาบดีกระทรวงนครบาล" เรื่องโพยก๊วนที่รับฝากหนังสือแลเงินส่งไปยังเมืองจีน,
วันที่ 14 ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก 129.

** ตามอัตราแลกเปลี่ยนในขณะนั้นคิดเป็น 87 เหรียญต่อ 100 บาท

เลขหมาย	รายชื่อยี่ห้อ	ตำบลที่ตั้งอยู่	ลำดับชั้น	หมายเหตุ
35	ซุ่มองฮั่ว	"	4	
36	ยงยี่ฮวด	ถนนเจริญกรุง	4	
37	เจียจินสง	"	4	
38	ยงฮงฮวด	"	4	
39	เฮียบเสง	"	4	
40	งิ่งฮงถ่าย	"	4	
41	ฮั่วฮะเซียง	"	4	
42	เฮียบฮงถ่าย	"	4	
43	นำฮั่วเสง	สำเพ็ง	4	
44	ตันอยู่โต๊ก	"	4	
45	โปฮวดหลี	"	4	
46	ยงฮั่วเสง	"	4	
47	เม๊ะชวนตง	"	4	
48	กิมจ่วนเซียง	"	4	
49	เฮงเซียงหลี	"	4	
50	เซียงทง	"	4	
51	จ่วนเซ่งหลี	"	4	
52	จ่วนเต็กหลี	"	4	
53	โปเฮงหลี	บางรัก	4	
54	ซุ่นเซียงเสง	สำเพ็ง	4	
55	ต่งเฮงหลี	บางรัก	4	
56	ไห้เฮงเสง	สำเพ็ง	4	
57	ฮ่วยอาหลี	ถนนเจริญกรุง	4	
58	เอี้ยเฮงเสง	สำเพ็ง	4	

จากบัญชีรายชื่อร้านโหยกัวนี้มีครอบคลุม แต่ การส่งโหยกัวของชาวจีนภาษาแต้จิ๋ว ไทหล่าและแคะเท่านั้น ส่วนการส่งโหยกัวของชาวกวางตุ้งและฮกเกี้ยน ซึ่งมีปริมาณ เข้ามาอาศัยทำมาหากินในกรุงเทพฯ ขณะนี้ไม่มากนัก และมีใตมีการจัดตั้งร้านโหยกัวขึ้น การส่งใช้การฝาก ทางห้างร้านค้าขายที่รู้จักกัน หรือฝากคนที่รู้จักกันไปรวม ทั้งการนำติดตัวกลับไปเมื่อเดินทางกลับถิ่นกำเนิด ทาง การโหยกัวนั้นคาดประมาณว่าชาวจีนภาษากวางตุ้งฝาก-

เงินกลับบ้านมีหนึ่งเฉลี่ยคนละ 40 เหรียญ มีชาวจีน ภาษากวางตุ้งอาศัยอยู่ประมาณ 100,000 คน รวมเป็น เงินส่งออกปีละ 4,000,000 เหรียญ ส่วนชาวจีนภาษา ฮกเกี้ยนฝากเงินกลับบ้านมีหนึ่งเฉลี่ยคนละ 40 เหรียญ เช่นกัน ประมาณว่าอาศัยอยู่ 5,000 คน รวมเป็นเงิน ส่งออกปีละ 200,000 เหรียญ นอกจากนี้ ทางกรมไทย ยังคำนวณปริมาณเงินส่งออกประเทศของชาวจีน จาก การเดินทางกลับประเทศ โดยคิดจากการนำเงินติดตัว

ออกไปใช้จ่าย ในการเดินทางกลับเฉลี่ยประมาณละ 40 เหรียญ ในปี พ.ศ. 2454 มีชาวจีนเดินทางกลับประเทศรวมทั้งสิ้น 60,797 คน คิดเป็นเงินนำติดตัวออกไป 2,400,000 เหรียญ รวมเป็นเงินส่งกลับประเทศของชาวจีนโพ้นทะเลทั้งทางโพยก๊วน และการส่งออกด้วยการฝาก และนำติดตัวเดินทางกลับเป็นเงินทั้งสิ้นมีละ 14,400,000 เหรียญ คิดเป็นเงินไทยขณะนั้น 16,551,724 บาท 13 สตางค์ นับว่าเป็นจำนวนเงินมหาศาลอีกทั้งได้กล่าวไว้ในรายงานนี้ว่าเงินจำนวนนี้เป็นเงินที่ส่งออกไปแล้วไม่มีวันเรียกกลับ นี้ได้ ว่ารัฐบาลไทยขณะนั้นเริ่มตระหนักและเห็นความสำคัญของความ จำเป็นต้องจำกัดจำนวนเงินที่รั่วไหลออกนอกประเทศด้วยการส่งเงินกลับประเทศของชาวจีนโพ้นทะเลไปประเทศไทย

ในคำนโยบายการควบคุม การส่งเงินออกนอกประเทศของรัฐบาลไทย ในระยะนี้ เริ่มต้นตัวมากขึ้น เนื่องจากว่าชาวจีนได้เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในช่วงตอนปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีลักษณะที่แตกต่างไปจากจีนเก่า ซึ่งเข้ามาก่อนหน้านี้ จีนเก่ามีความคิดที่จะฝังรกรากทำมาหากินในประเทศไทย และมีความสนิทสนมกลมเกลียวกับคนไทย ส่วนคนจีนที่เข้ามาครั้งหลัง ในช่วงนี้มีความคิดที่เปลี่ยนไปมีความรู้สึกรักชาติของตนมากขึ้น การเข้ามาคิดแต่จะอาศัยทำมาหากิน สำหรับส่งเงินไปบำรุงบุตรภรรยาญาติพี่น้องที่ประเทศจีนเท่านั้น ไม่ได้คิดที่จะฝังรกรากในไทย แม้กระทั่งว่ารวยมากขึ้นก็จะส่งเงินไปสร้างบ้านที่เมืองจีน (ท.จ.ช. ร.6 น.25/1 "เจ้าพระยามรชากรบาทมณฑล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 1 มีเอกสารพุทธศักราช 2458 ทหาทางหนังสือทางการไทยพยายามจัดทำ เพื่อป้องกันไม่ให้เงินออกนอกประเทศมากนัก และให้เงินหมุนเวียนอยู่ในประเทศ นอกเหนือไปจากเงินผูกพันและภาษีอากรอันเกิดจากสิ่งนมอมเมาต่างๆ เช่น ฝิ่น สุรา ก็โดยการอนุญาตให้ตั้งโรงบ่อนเบี้ย การออกหวยจีน ก.ช. มีการประมูลผูกขาดค่าเนมิภาษีการโรงบ่อนเบี้ยเป็นนายอากรบ่อนเบี้ย ในย่านฮั่นชาวจีนอยู่หนาแน่น เช่น บางรัก ตลาดน้อย วัดสามจีน เล่งบัว

เอี้ย สพานัน ตลาดนางเลิ้ง สามเสน เป็นต้น (ท.จ.ช. ร. 6 ค. 18/5 "ยอคนักปฏิวัติได้รับบำนาญอากรบ่อนเบี้ยสำหรับจำนวนรัศมีโกสิณารศก 130") ทางด้านการรับส่งหนังสือโพยก๊วนกับที่ทำการไปรษณีย์ 8 ได้ดำเนินการไปอย่างเรียบร้อยโดยมีการออกระเบียบเพิ่มเติมบ้าง มีการขอผ่อนผันเป็นกรณีพิเศษ และมีการผลิตของไปรษณีย์ ยากรเพื่อการส่งจดหมายไปยังประเทศจีนโดยเฉพาะ แต่สามารถส่งไปยังประเทศอื่นได้ด้วย กำหนดใช้เมื่อ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2472

ในช่วงระยะตั้งแต่ตอนปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สถานภาพทางการเงินของประเทศไทยอยู่ในสภาพทรุดโทรมลงต่อเนื่องมาเป็นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว อันมีผลส่วนหนึ่งมาจากปัญหาสภาพเศรษฐกิจโลกตกต่ำ นอกจากนั้นในระยะนี้ชาวจีนในประเทศไทยยังส่งเงินกลับประเทศเพิ่มเติมมากขึ้นอีกด้วยและมีแนวโน้มที่จะส่งออกมากขึ้นเรื่อย ๆ คณะราษฎรได้ตระหนักถึงความสำคัญของธนาคารแลกเงิน ซึ่งเป็นธนาคารเล็ก ๆ ของชาวจีนมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเงินออกนอกประเทศที่เรียกกันว่าโพยก๊วน ซึ่งแต่เดิมดำเนินการได้อย่างเสรี รัฐบาลจึงดำเนินนโยบายเก็บภาษีอย่างหนัก โดยตราพระราชบัญญัติธนาคาร และการประกบกันขึ้น แต่อย่างไรก็ตามแม้รัฐบาลจะกวดขันมากเท่าไร ชาวจีนก็สามารถหลบเลี่ยง และดำเนินกิจการในเรื่องนี้อย่างลับ ๆ ทั้งนี้เนื่องจากมาตรการในการควบคุมการส่งเงินออกนอกประเทศ ยังไม่รัดกุมพอ และธนาคารแห่งประเทศไทย อันเป็นธนาคารกลางที่จะทำหน้าที่ควบคุมการปรัวรรตเงินตรา และการส่งเงินเข้าออกนอก และในประเทศยังมีได้จัดตั้งขึ้น (ภาวศลทรงประเสริฐ 2519 : 51-52) หลังจากตราพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ ใน พ.ศ. 2480 กำหนดให้อำนาจแก่กระทรวงการคลัง ในการควบคุมธนาคารมากขึ้นปรากฏว่า ธนาคารที่ไม่เข้าข่ายและไม่สามารถปฏิบัติตามกฎข้อบังคับต้องเลิกกิจการไป หรือบางแห่งรัฐบาลยึดกิจการ เนื่องจากขาดทุนคำสั่งห้ามส่งเงินไปต่างประเทศ

คงเหลือแต่ธนาคารหวังหลี และธนาคารคัมเป็งซุนเท่านั้น
(พรหม บัวเล็ก 2528: 59)

รายชื่อธนาคารแลกเงิน เจ้าของและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง*

รายชื่อ	จำนวนเงินในธุรกิจ	ภาษี	เจ้าของ	ธุรกิจอื่น ๆ
1. ไห่ซัว	3,348,290.02	8,370.73	ตั้งเจงยั้ง	ข้าว
2. กวางซู่หลี	3,111,830.00	7,779.58	เทียนกวางเอี่ยม	ข้าว โรงเหล้า เรือลำเลียง
3. เลี้ยววงเฮง	3,066,999.81	7,667.50	ซุนเศรษฐักดี	ข้าว
4. คัมเป็งซุน	3,004,255.60	7,510.64	คัมฮองอ๊อ คัมแกงคูน	มีธนาคารในสิงคโปร์
5. เซงซู่หลี	1,417,286.97	3,543.22	-	-
6. จันเซง	1,395,656.28	3,489.14	ม้าเลียบคุมมุลกุล	ข้าว ประกันภัย
7. กวางเก๊าหลง	798,269.45	1,995.67	ล่าซ่า	ข้าว ไม้
8. เซ่งฮงโก่	318,867.57	797.17	-	-
9. โจงฮก	273,383.43	683.46	บุลสุซ, บุลกุล, คัม	ข้าว ประกันภัย
10. ฮันฮองเหลาโมฮง	27,393.83	68.48	วองฟุก วองจัน สมพงษ์ ทองซี้	ข้าว
11. คัมฮองหลีจัน	2,445,065.38	6,112.66	หวังหลี	ข้าว
12. ฮันฮองโมฮง	2,700,764.16	6,751.91	-	-
13. ไห่ฮงยู	-	-	-	-

และในที่สุดเมื่อได้จัดตั้งธนาคารแห่งประเทศไทย เป็น
ธนาคารกลาง ในการควบคุมธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ก็ได้
ตราพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ.2485
โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อรวบรวมเงินตราต่างประเทศไว้ในแหล่ง
กลาง

2. เพื่อป้องกันการส่งเงินออกนอกประเทศ
3. เพื่อรักษาค่าภายนอกของเงินบาทไว้ให้มีคง

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา พ.ศ.2485
ยังคงใช้เป็นแม่บทมาจนถึงปัจจุบัน แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลง
แก้ไขเพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย (โสภี อิงคะวัต
2513 : 18)

* พรหม บัวเล็ก, การเติบโตและการพัฒนาการของนายทุนธนาคารพาณิชย์ ในประเทศไทย (2475-2516)
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528 หน้า 54-55.

ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2488 เป็นระยะเวลาของสงครามโลกครั้งที่ 2 ภาวะทางเศรษฐกิจและเหตุการณ์ทางการเมืองระหว่างนี้ นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยเกิดธนาคาร ซึ่งดำเนินการโดยคนไทย อย่างแท้จริงขึ้นจำนวน 5 ธนาคาร คือ ธนาคารมณฑลจำกัด ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารแห่งประเทศไทย จำกัด และธนาคารกสิกรไทย จำกัด กลุ่มผู้ประกอบการธนาคารเหล่านี้มีที่มาจากสหประชาชาติจีน สัญชาติไทย และขุนนางหรือข้าราชการ ซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการธุรกิจด้านอื่น ๆ อยู่แล้ว โดยเฉพาะกิจการค้าส่งออก และการเอื้ออำนวยของสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจระหว่างสงคราม ทำให้มองเห็นช่องทางการแสวงหากำไร จากการดำเนินการธนาคาร (รัตนาคี รัตนโกมล 2524 : 140) และต่อมาธนาคารเหล่านี้บางธนาคารก็เข้ามามีบทบาททางด้านบริการไทยก๊วน เช่นธนาคารแลกเปลี่ยน ซึ่งต้องยุบตัวเองไปก่อนหน้านั้น ดังจะได้กล่าวโดยละเอียดในส่วนของกรณีวิเคราะห์ต่อไป นอกจากนี้ ในช่วงนี้ยังได้มีการจัดตั้งธนาคารแห่งประเทศไทยขึ้นเป็นธนาคารกลาง ในการควบคุมธนาคารพาณิชย์ และผลจากพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 มอบหมายให้บุคคลอื่น นอกจากธนาคาร ค่าเงินตราต่างประเทศ โดยเหตุนี้ตั้งแต่เริ่มเป็นต้นมากิจการไทยก๊วน จึงถูกควบคุมโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ร้านไทยก๊วน จะซื้อขายเงินตราต่างประเทศต่อไปอีกไม่ได้ เป็นแต่เพียงผู้รวบรวม เงินบาทจากผู้ฝาก แล้วนำเงินนั้นไปซื้อเงินตราต่างประเทศ จากธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ส่งจ่ายแก่ตัวแทน (เอเยนต์) ร้านไทยก๊วน ในต่างประเทศ เมื่อตัวแทนร้านไทยก๊วนในต่างประเทศได้รับเงินมาก็นำไปจ่าย แก่ครอบครัวของผู้ส่งเงิน คนไปไทยก๊วนที่ร้านไทยก๊วนในกรุงเทพฯ ส่งไป จุดนี้ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของระยะการควบคุมกิจการไทยก๊วน โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

2. ระยะการควบคุมโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2485-2518) เมื่อพระราชบัญญัติ

ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 ได้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2485 แล้ว กระทรวงการคลังได้ออกข้อบังคับต่าง ๆ อีกหลายฉบับเพื่อควบคุมในการควบคุม และได้กำหนดบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ 3 ประการคือ

1. ธนาคารรับอนุญาต
2. บริษัทรับอนุญาต
3. บุคคลรับอนุญาต

นับตั้งแต่เริ่มมีร้านไทยก๊วน จึงมีสภาพเป็นลูกค้าของตัวแทนรับอนุญาต เรียกว่า "ตัวแทนซื้อเงิน" อันถือเป็นชื่อเรียกที่เป็นทางการ มีความหมายถึงบุคคลที่ประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนรวบรวมเงินจากบุคคลอื่นหลายคน เพื่อนำเงินนั้นไปซื้อเงินตราต่างประเทศ จากธนาคารรับอนุญาตหรือบริษัทรับอนุญาต เพื่อส่งไปเลี้ยงดูครอบครัว และญาติพี่น้องของบุคคลนั้น ๆ ในต่างประเทศ (จิรวรรณ จาติกวณิช 2523 : 91) โดยให้บุคคลที่ประสงค์จะประกอบกิจการไทยก๊วนต้องได้รับใบอนุญาตประจำ ให้ซื้อเงินตราต่างประเทศจากกระทรวงการคลัง ดิคมเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงใน พ.ศ. 2481 ภาวะเศรษฐกิจทรุดโทรมสินค้าต่าง ๆ ราคาแพงมาก จึงเกิดมีการเก็งกำไรจากราคาขึ้นลงทั้งทางเงินตรา และทองคำ และนับตั้งแต่ระยะสิ้นสุดสงครามโลก พ.ศ. 2489 ถึง พ.ศ. 2491 ได้มีการส่งเงินกลับประเทศขึ้นมาเฉลี่ยประมาณเดือนละ 25-30 ล้านบาท (William G. Skinner 1957 : 362) ดังนั้น ในระยะนี้มีร้านค้าพ่อค้านักเก็งกำไรต่าง ๆ จึงดำเนินการกิจการค้าทอง ซึ่งจำเป็นต้องคาบเกี่ยวอยู่กับกิจการไทยก๊วนและการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้กิจการไทยก๊วนในระยะนี้ผู้ประกอบการที่สำคัญจึง ได้แก่ นายธนาคารพาณิชย์และเจ้าของร้านทอง นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกันจัดตั้งเป็นบริษัทเพื่อกิจการนี้ โดยเฉพาะและสามารถทำอะไรได้อย่างงดงาม บริษัทที่สำคัญคือ บริษัทกรุงเทพสุวรรณพาณิชย์ จำกัด จัดตั้งขึ้นโดยนายชิน โสภณพิจ ร่วมือกับพ่อค้าทองที่มีชื่อคนอื่น ๆ ที่สำคัญคือ

นายซิบู แซ่จิว หรือนายคิวยูซัน จรรยาศักดิ์ ผู้มีความชำนาญในการค้าทอง (กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, บริษัทกรุงเทพสุวรรณพาณิชย์) บริษัทสามารถทำกำไรอย่างงดงาม และขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ต่อมาเมื่อภาวะเศรษฐกิจบ้านเมืองเข้าสู่ภาวะปกติการค้าก็งำกำไรจากทองคำลดน้อยลง ทำให้บริษัทนี้ค่อย ๆ หมดความสำคัญลง และนายชิน โสภณพิช ก็เริ่มเคลื่อนไหวเพื่อจัดตั้งบริษัทเอเซียทรัสต์ จำกัด เพื่อดำเนินกิจการโหยกวันและแลกเปลี่ยนเงินตราขึ้นแทน ในปี พ.ศ. 2493 ซึ่งบริษัทนี้จะมีบทบาทสำคัญทางด้านกิจการโหยกวัน ในอันดับต่อมา

ในระหว่างนี้เป็นช่วงที่นโยบายต่าง ๆ ของ ทางการรัฐบาลไทยขึ้นอยู่กับการเมืองระหว่างประเทสนโยบายทางด้านมาตรการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราที่ผันแปรตามไปด้วย ดังในปี พ.ศ. 2491 ขณะนี้เงินเป็น 1 ใน 5 ประเทศมหาอำนาจขององค์การสหประชาชาติ และประเทศไทยจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน ในการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ กระทรวงการคลังจึงได้ประกาศยกเลิก การแลกเปลี่ยนเงินเป็นส่วนใหญ่ การประกอบธุรกิจโหยกวันสามารถทำได้โดยไม่ต้องรับอนุญาต กิจการโหยกวันจึงเจริญเติบโตขึ้นอย่างมากมา ต่อมาเมื่อประเทศจีนเป็นคอมมิวนิสต์ ในปี พ.ศ. 2492 ปรากฏยอดเงินส่งออกสูงมาก รัฐบาลไทยจึงเริ่มให้ความสนใจและหามาตรการต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันการค้าส่งเงินออกนอกประเทศ ซึ่งอาจเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจของประเทศได้ นอกจากนี้ ในระหว่างนี้องค์การสหประชาชาติมีนโยบาย ในขั้นต้นจะแข่งขัน (sanction) จีนคอมมิวนิสต์ ซึ่งประเทศไทยได้ดำเนินการสนองนโยบายขั้นต้น รวมทั้งมีนโยบายเป็นสมาชิกกับคอมมิวนิสต์ทุกวิถีทาง กระทรวงการคลังจึงออกกฎกระทรวงฉบับที่ 9 (เอกสารธนาคารแห่งประเทศไทย

พ. 8845/2498 ระเบียบลัทธิกระทรวงการคลัง เรื่อง การขอส่งเงินไปเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่ปักกิ่ง ลงวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2498) เริ่มควบคุมการส่งเงินออกนอกประเทศ แต่ไม่มีผลกระทบต่อกิจการโหยกวันเท่าไรนัก เนื่องจากการส่งเงินออกไปยังประเทศจีนคอมมิวนิสต์ก็ยังกระทำได้โดยไม่ต้องขออนุญาตหรือถูกจำกัด ถ้า การส่งเงินอันธนาคารรับอนุญาตผู้ขายเงินเห็นว่า ไม่ใช่เป็นการโหยกวันระหว่างประเทศ ไม่ว่าผู้ส่งเงินจะส่งทางธนาคารรับอนุญาตโดยตรง หรือส่งผ่านตัวแทนซื้อเงิน (โหยกวัน) ก็ตาม

ในช่วงทศวรรษที่ 2491-2500 การปกครองของไทยอยู่ภายใต้การนำของคณะทหาร อันประกอบไปด้วยพลโทผิน ชุณหะวัณ พันเอกเผ่า ศรียาพันธ์ และพันเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งเรียกตัวเองว่า "คณะรัฐประหาร" มีความโน้มเอียงที่เน้นการสร้างธุรกิจส่วนตัวและการให้ความคุ้มครองแก่ธุรกิจของพ่อค้าอย่างกว้างขวาง ภายในกลุ่มรัฐประหารก็แตกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ "กลุ่มของราชาชน หรือกลุ่มผืน-เผ่า" และ "กลุ่มสี่เสา เทวศรี หรือกลุ่มสฤษดิ์ ธนะรัชต์" ทั้งสองกลุ่มต่างมีนโยบายสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันเองทางด้านผลประโยชน์ นอกจากนี้ การเข้าคุ้มครองธุรกิจของพ่อค้าก็เป็นไปอย่างกว้างขวางมีผลทำให้พ่อค้าต้องวิ่งเข้าหากลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อช่วยคุ้มครองผลประโยชน์ของตน และร่วมกันแสวงหาผลประโยชน์ ในธุรกิจบางอย่างพ่อค้าที่สามารถเข้าร่วมกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างเหนียวแน่นก็ได้เปรียบพ่อค้ากลุ่มอื่น ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2495 เป็นระยะที่ทางกลุ่มผืน-เผ่า ขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจเข้าผูกพันกับ "โสภณพิช" ในจำนวน 17 บริษัทที่นายชิต โสภณพิช มีส่วนเข้าร่วมดำเนินการบริษัทที่มีบทบาทมากที่สุดในระยะนี้คือ บริษัทเอเซียทรัสต์ จำกัด (พรหม บัวเล็ก 2528 : 197) บริษัทนี้เปิดขึ้นมาเพื่อ

* ต่อมาภายหลังเติบโตขึ้นเป็นธนาคารเอเซียทรัสต์ จำกัด เมื่อ พ.ศ. 2508 และปัจจุบันคือ ธนาคารสยามจำกัด

คำเนิฅกิจการโพยกัฅน และแลกเปลี่นเงินตราต่างประเทศโดยเฉพา มีตระกูลโสภณณิขเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ แต่การบริหารงานอยู่ภายใต้การบริหารของตระกูลธารวณิขกุล และมีผลดำรวางเอกเฝ้า ศรียานณิ เป็นผู้คุม ครองโดยมีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการของบริษัทบริษัทนี้สามารถทำรายได้อ่างงดงาม และเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วกลายเป็นบริษัทรับอนุญาตผู้ผูกขาดการแลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อการโพยกัฅนในระยะหนึ่ง และเป็นแหล่งทางการเงินและคำทองคำที่สำคัญของเฝ้านอกเหนือจากธนาคารกรุงเทพ จากความร่วมมือในการดำเนินธุรกิจ ในบริษัทเอเชียทรัสต์มีส่วนทำให้นายชิน โสภณณิข และนายเกษียร สุพรรณานณิ นำธุรกิจคำทองที่สำคัญเจ้าของ ร้านทองแข่งเฮงหลิตรามงกฎต้องลี้ภัยทางการเมืองเมื่อเฝ้า-ณิฆณคมอำนาจลง (พรวณิ บัวเล็ก 2528 : 180-181)

การดำเนินกิจการโพยกัฅน โดยทั่วไปในระหว่างการเลิกควบคุมกิจการโพยกัฅน ก็เจริญเติบโตขึ้น มีร้านโพยกัฅนเกิดขึ้นมากมาย จนกระทั่ง วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2496 คณะรัฐมนตรีมติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาคำเนิฅการในอันที่จะควบคุมการโพยกัฅนให้ลดน้อยลงเหลือไว้เพียง 3 ราย (ห.จ.ช. กค. 0301.401/10 ปีที่ 1 "กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ ก. 285/2496 ถึงรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง" เรื่องโพยกัฅน ลงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2496) และกระทรวงการคลังได้ออกใบอนุญาตให้บุคคลเป็นตัวแทนซื้อเงินเพียง 3 ราย โดยในขั้นแรกได้ออกใบอนุญาตให้แก่ร้าน โพยกัฅน 3 ร้าน คือ

1. ย่งฮัทธิ มีนายชิน อัสสกุล เป็นเจ้าของสำนักงานอยู่ที่ 453 ถนนเจริญกรุง

2. ย่งฮัทธิ มีนายชิวเต็ง แซ่จิว เป็นเจ้าของสำนักงานอยู่ที่ 376 ถนนวานิช 1

3. ย่งเฮงหลิต มีนายชิวกั๊ว แซ่เบ้เป็นเจ้าของสำนักงานอยู่ที่ 436 ถนนเยาวราช

โดยทั้ง 3 ร้านซื้อเงินตราต่างประเทศจากบริษัทรับอนุญาตเอเชียทรัสต์ จำกัด ต่อมาผู้มียื่นคำร้องขอใบอนุญาตอีกรวม 17 ราย กระทรวงการคลังไม่อนุญาตและให้ทำการจัดกลุ่มกันเองให้เหลือเพียง 3 กลุ่ม (ห.จ.ช. กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 1 "รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เรียนผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย" เรื่องโพยกัฅน, วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2496) บรรดาร้านโพยกัฅน จึงได้รวมตัวกันและจัดกลุ่มกันใหม่โดยให้จำนวนยังคงเป็น 3 กลุ่มเท่าเดิม และดำเนินกิจการจดทะเบียนพาณิชย์เป็นบริษัทจำกัด ดังนี้คือ

1. บริษัทเมยสิน จำกัด มีนายชิน อัสสกุล เป็นประธานกรรมการ สำนักงานตั้งอยู่ที่ 453 ถนนเจริญกรุง พระนคร

2. บริษัทเล่งสิน จำกัด มีนายเลี่ยน บัวสุวรรณ เป็นประธานกรรมการ สำนักงานตั้งอยู่ที่สามแยก พระนคร

3. บริษัทฉินสิน จำกัด มีนายชิน โสภณณิข เป็นประธานกรรมการ นายประสิทธิ์ กายคุณวัฒน์ เป็นผู้จัดการ สำนักงานตั้งอยู่ที่ 80 ถนนราชวงศ์ พระนคร

โดยทั้ง 3 กลุ่มยังคงซื้อเงินตราต่างประเทศจากบริษัทรับอนุญาตเอเชียทรัสต์ จำกัด เช่นเดิมและทางกระทรวงการคลังไม่ได้ห้ามการส่งเงินไปยังประเทศจีนคอมมิวนิสต์แต่อย่างใด นอกจากนี้บรรดาร้านโพยกัฅน ยังรวมตัวกันเป็นสมาคมโพยกัฅนแห่งประเทศไทย* และทำการส่ง

* ที่ตั้งสมาคมอยู่ที่เลขที่ 266 ท่าไม้ราชวงศ์ พระนคร (ขณะที่ตั้งธนาคารกรุงเทพ จำกัด และบริษัทเอเชียทรัสต์ จำกัด ขณะนี้ตั้งอยู่เลขที่ 258-266 ท่าไม้ราชวงศ์ พระนคร) ปัจจุบันสมาคมตั้งอยู่ที่ 56 ตรอกป่ารุงรัฐ ถนนเยาวราช พระนคร แต่ไม่มีกิจกรรมเป็นแต่เพียงตั้งร้าง

เงินผ่านบริษัทเอเชียทรัสต์จำกัด เพื่อส่งต่อไปยังธนาคารของจีนคอมมิวนิสต์ที่อยู่ในฮ่องกงอีกทีหนึ่ง (พรมณี บัวเล็ก 2528 : 180) จึงทำให้บริษัทเอเชียทรัสต์ จำกัด เป็นบริษัทรับอนุญาตซึ่งผูกขาด การส่งเงินทางไทยก๊วน แต่ต่อมาอีกไม่นานนายเลือน บัวสุวรรณ ประธานกรรมการบริษัทเล่งสิน จำกัด และกรรมการธนาคารกรุงเทพจำกัด รวมทั้งบริษัทอื่น ๆ อีกมากมาย (เข้าใจว่าสำนักงานบริษัทเล่งสิน จำกัด และที่ตั้งธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด จะเป็นสถานที่เดียวกัน เนื่องจากทั้งสองแห่งต่างตั้งอยู่ที่สามแยก - ผู้เขียน) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเงิน-เผ่า เช่นเดียวกับนายชิน โสภณพนิช ก็ได้ยื่นคำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อการไทยก๊วน จากธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด เพิ่มอีกแห่งหนึ่งเมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2496

ต่อมาตัวแทนซื้อเงินทั้ง 3 บริษัทคือเมี่ยงสิน เล่งสินและฉินสิน ได้มีการเคลื่อนไหวยุบตัวรวมกันเข้าตั้งเป็นบริษัทสหเครดิต จำกัด และได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนซื้อเงินแต่เพียงบริษัทเดียว โดยมีนายทองอินทร์ ทองเรืองกุล เป็นผู้จัดการ มีร้านไทยก๊วนในเครือรวมทั้งหมด 61 ร้าน ซึ่งประมาณเข้าจาก 3 กลุ่มเดิม โดยออกใบอนุญาตให้ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 สถานที่ตั้งสำนักงานในตอนแรกอยู่ที่ 21 สีแยกพระยาศรี พระนคร ต่อมาย้ายไปอยู่ที่ 266 ชั้น 2 ท่ามิรามราชวงศ์ พระนคร โดยขอซื้อเงินตราต่างประเทศจากบริษัทรับอนุญาตเอเชียทรัสต์ จำกัด และธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด** ต่อมาได้ยื่นคำร้องขอซื้อเงิน

ตราต่างประเทศเพิ่มจากเดิมอีก 5 แห่งคือ ธนาคารไทย ทุน ธนาคารศรีนคร ธนาคารต้นเป้งขุน ธนาคารซีไอเอง และธนาคารกสิกรไทย (พจข., กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 1 "พลตรีเจียม ภูไฉนัย แทนผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง" เรื่องขออนุญาตประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนซื้อเงิน, วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2498)

การก่อตั้งบริษัทสหเครดิต จำกัด ก่อให้เกิดรูปแบบการผูกขาดการเป็นตัวแทนซื้อเงิน แต่เพียงผู้เดียว และกระทำตัวเป็นคนกลางรวบรวมไทย จากร้านไทยก๊วนในเครือเพื่อขอซื้อเงินตราต่างประเทศ จากธนาคารรับอนุญาต และบริษัทรับอนุญาต ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วไม่มีความจำเป็นแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังปรากฏว่าบริษัทมิได้เข้มงวดดูแลในการรับฝากส่งเงินไปเลี้ยงดูครอบครัวตามระเบียบที่วางไว้ ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องออกกฎระเบียบเข้มงวดขึ้น และการเพิ่มขั้นตอนคนกลางขึ้นมาอีกขั้นตอนหนึ่ง ทำให้มีการเก็บกำไรกันหลายทอด ทั้งค่าบริการ และอัตราแลกเปลี่ยนสูงลิบเป็นผลให้ในปี พ.ศ. 2498 บริษัทมีกำไรถึง 6 ล้านบาทบาท (พจข., กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 1 บันทึกธนาคารแห่งประเทศไทยโดยนายมุ่ม เหมะรัต, ลงวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2499) สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชาวจีนผู้ยากจน และจำเป็นต้องส่งเงินไปเลี้ยงดูครอบครัว จนกระทั่งได้มีการร้องเรียนผ่านหนังสือถึงพินม้อยครั้ง กล่าวถึงการขูดเลือดขูดเนื้อของบริษัทสหเครดิต (พจข., กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 1 บันทึกเสนอผู้ว่าการธนาคารแห่งประ-

* ทรายละเอียดในสำเนาแผนของสังคีต พิริยะรังสรรค์, **ทุนนิยมขุนนางไทย** (พ.ศ. 2475-2503), โรงพิมพ์เทพประทานพร, กรุงเทพฯ, 2526

** มีข้อน่าสงสัยเกี่ยวกับทั้งสมาคมไทยก๊วนแห่งประเทศไทย และบริษัทสหเครดิต จำกัด ต่างตั้งอยู่ที่เดียวกันอีกทั้งเป็นที่ตั้งเดียวกับธนาคารกรุงเทพ จำกัด และบริษัทเอเชียทรัสต์ จำกัดด้วย

รายชื่อตัวแทนส่งเงิน ของบริษัทสหเครดิต จำกัด

เลขที่	ชื่อผู้รับผิดชอบ	ชื่อร้าน	ตำบลที่อยู่	
1	นายไวยสง	แช้ไค้ว	ฮั่วฮั่ว	ถนนพระราม 4 พระนคร
2	นายจือแซ	แช้ไค้ว	จันแข่งฮง	466 ถนนเยาวราช พระนคร
3	นายอ้วน	แช้อั้ง	น้ำไก่ฮวด	444 สำเพ็ง พระนคร
4	นายตั้งลั้ง	แช้เบ๊	ย่งจันฮวด	499 ถนนเจริญกรุง พระนคร
5	นายซังทวง	แช้เบ๊	ย่งซุ่นหลี	451 ถนนเจริญกรุง พระนคร
6	นายเบ๊ะไฮ้	แช้เตี่ยว	ย่งเฮงเส็ง	436 ถนนเยาวราช พระนคร
7	นายจักเซ็ง	แช้ตั้ง	จันฮั่วฮง	376 สำเพ็ง พระนคร
8	นายชิตชิว	แช้เบ๊	เจียกี้	301 สำเพ็ง พระนคร
9	นายไวยน้ำ	แช้ตั้ง	น้ำเชียงลั้ง	469 สำเพ็ง พระนคร
10	นายไค้วทวน	แช้ลื้อ	จันฮั่วหลี	8 ศาลเจ้าต้นไทร พระนคร
11	นายบุญ	มาสุจันทร์	เบกิมฮง	447 ถนนเจริญกรุง พระนคร
12	นายเบ๊กบั้ง	แช้เตี่ยว	ย่งฮะเฮง	447 สำเพ็ง พระนคร
13	นายเตี้ยทวง	แช้ไค้ว	ฮั่วฮงไค้ว	389 สำเพ็ง พระนคร
14	นายมุ่นง	แช้เบ๊	เฮียบแข่งฮง	504 ถนนเจริญกรุง พระนคร
15	นายหยู่เส็ง	แช้เบ๊	เบ๊จันฮวด	36 ถนนพระราม 4 พระนคร
16	นายเตี้ยฮง	แช้ฟู่	ทวงอา	68 ถนนเยาวราช พระนคร
17	นายเก็งเซ็ง	แช้จิว	ตั้งอา	106 ถนนพาดสาย พระนคร
18	นายเบ๊กเซี่ยเพ้า		เซี่ยเพ้าซือกี้	321 ถนนเจริญกรุง พระนคร
19	นายตื้อย	แช้โวง	ย่งหย่วนทวง	233 ถนนเยาวราช พระนคร
20	นายเตียนเย็น	แช้โวง	ย่งเฮงหลี	54 ถนนเยาวราช พระนคร
21	นายจันไค้ว	แช้ตั้ง	หยูฮองไค้ว	52 สีแครงราชวงศ์ พระนคร
22	นายยกเต็ง	แช้ค่าน	ย่งฮองไค้ว	58 ถนนพาดสาย พระนคร
23	นายเอ็งเซี่ย	แช้ไค้ว	ไค้วเม้งฮวด	300 ถนนวานิช 1 พระนคร
24	นายย่งเลียง	แช้อั้ง	ย่งเซียงหลี	433 ถนนวานิช 1 พระนคร
25	นายเมี้ยเฮง	แช้ซื่อ	ย่งฮงหลี	357 สำเพ็ง พระนคร
26	นายซังยู่	แช้จิว	เม้งเฮงฮวด	521 พลับพลาไชย พระนคร
27	นายหังชิว	แช้อั้ง	ย่งซุ่นเซ็ง	88 พลับพลาไชย พระนคร
28	นายกิมแซ	แช้ลื้อ	เตี้ยวจ่วนเฮง	301 สำเพ็ง พระนคร
29	นางจ่วนเต็ง	แช้อั้ง	ไค้วเฮงหยู	424 ถนนเยาวราช พระนคร
30	นายจักหึ่ง	แช้หม	ไค้วเส็งหลี	254 ถนนพระราม 4 พระนคร
31	นายเอ็กสะ	แช้เฮ็ง	เฮ็งหลีฉี	29 ถนนแปลงนาม พระนคร
32	นางเจือจันทร์	สุพรพานนท์	เซียงเฮงหลี	456 ถนนเยาวราช พระนคร

เลขที่	ชื่อผู้รับผิดชอบ	ชื่อร้าน	ตำบลที่อยู่
33	นายจีเอียง แซ่ตั้ง	กวางซุ่นเสวต	528 ถนนเยาวราช พระนคร
34	นายจือเย็น แซ่อ้อ	อ้อไห่จ้าว	16 ตรอกหน้าแซ พระนคร
35	นายจั้งฮู แซ่จั้ง	จิ้นเส็งเฮง	332 สำเพ็ง พระนคร
36	นายกิมจิ้น แซ่ตั้ง	จิ้นเฮงเซียง	373 สำเพ็ง พระนคร
37	นายฮัง แซ่เล่า	ลิ้ม	28 แปลงนาม พระนคร
38	นายเกงเซียง แซ่จิว	กวงเฮียะหุย	320 สำเพ็ง พระนคร
39	นายไค่กู่ แซ่ตั้ง	เทียม้าวเทียน	454 ถนนเยาวราช พระนคร
40	นายเมียวซิก แซ่ไค้ว	ย่งเซียงเส็ง	338 สำเพ็ง พระนคร
41	นายซุ่ยฮัน แซ่ตั้ง	จิ้นเฮงสัง	792 ตรอกไกร พระนคร
42	นายบักซัง แซ่ฮ้อง	ซังเฮงไถ่	391 สำเพ็ง พระนคร
43	นายเกเจียว แซ่ตั้ง	หุยเฮงเส็ง	431 สำเพ็ง พระนคร
44	นายฮู๊ปก แซ่ตั้ง	จิ้นเตียวเฮง	374 ถนนวานิช 1 พระนคร
45	นายซังเป้า แซ่ตั้ง	ย่งไห้เซียง	429 สำเพ็ง พระนคร
46	นายเซียวฮึง แซ่ตั้ง	กวางฮัวเฮง	48 ถนนอนุวงศ์ พระนคร
47	นายจุกม่า แซ่ฟ่ง	เคียนเฮวตหลี	201 ถนนเยาวราช พระนคร
48	นายหงซ้า แซ่หุง	หุยไห้เซียง	432 ถนนเยาวราช พระนคร
49	นายคิมฮัว แซ่ตั้ง	คิมฮัวเฮง	121 สำเพ็ง พระนคร
50	นายคิมฟอง แซ่จั้ง	เจียฮงจั้ง	199 ถนนเยาวราช พระนคร
51	นายเพยา แซ่เตีย	ไถ่เซ่งฮง	115 ขอยผลิตผล พระนคร
52	นายคิน แซ่หลิม	โก่หยวนหง	99 ถนนราชวงศ์ พระนคร
53	นายคุนซุน แซ่โจ้ว	ซิมเฮา	330 ถนนเยาวราช พระนคร
54	นายลิวทัน แซ่ลิ้ม	เฮ่งหลี	38 ถนนวานิช 1 พระนคร
55	นายโหวงลิม แซ่ฮู	เม็งว่าย	62 ถนนพาดสาย พระนคร
56	นายคองซวน แซ่ค่าน	เค่งเฮงเส็ง	850 สำเพ็ง พระนคร
57	นายเคียม แซ่ไซ	เค่งเลียงเฮง	476 สำเพ็ง พระนคร
58	นายยกเพียว แซ่เจียง	โก่หยวนเส็ง	127 ถนนราชวงศ์ พระนคร
59	นายตกลิว แซ่ฮ้อง	ฮะฮัว	144 สำเพ็ง พระนคร
60	นายเกียเอ็ง แซ่ค่าน	ซุ่นเสวต	362 ถนนเยาวราช พระนคร
61	นายไซเกีย แซ่หัว	หุยจ้วน	108 ถนนเยาวราช พระนคร

* ห.จ.ช., กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 1 "พลตรีเจียม ญาโกทัย เหน้ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง" เรื่องขออนุญาตประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนซื้อเงิน, วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2498.

เทศไทย เรื่อง โหยกวัน, ลงวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2499) เมื่อการร้องเรียนมีมากขึ้นธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้เชิญนายชิน โสภณนิพนธ์มาพบรัฐมนตรี และปลัดกระทรวงการคลังในฐานะ ที่นายชินเป็นผู้ประกอบการ บริษัทสหเครดิต จำกัด และเลขานุการคณะกรรมการสมาคมโหยกวันแห่งประเทศไทย เพื่อสอบถามในเรื่อง โหยกวันนี้ ขณะเดียวกันก็เชิญนายสัท มหาคุณ นายสมาคมพาณิชย์จีนมาพบเช่นกัน เพื่อให้ นายสัทช่วยจัดการ ให้บรรดาร้านโหยกวันเลือกหัวหน้ากลุ่มชาวจีนแต่ละภาษา และรายงานว่ากลุ่มไหนมีร้านโหยกวันชื่ออะไรบ้าง และ ปรากฏผลสรุปว่าเห็นสมควรกำหนดจำนวนร้านโหยกวันใหม่มากขึ้น เพื่อจะได้มีการแข่งขันจะช่วยให้ผู้ฝากเงินเสียค่าธรรมเนียม ในการฝากส่งดกกลง ทั้งต้องให้ได้ผลในทางการควบคุมด้วย จึงมีมติให้ นายสมาคมโหยกวัน นายไวยง แซ่ตั้ง และนายสมาคมพาณิชย์จีนร่วมกันพิจารณาว่าจะแบ่งสรรร้านโหยกวันที่จะอนุญาตให้เป็น ตัวแทนซื้อเงินตามจำนวนคนจีนแต่ละภาษาจะเป็น การเหมาะสมที่สุด (หจข., กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 2 "นายเกษม ศรีพยัคฆ์ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง" เรื่อง การส่งเงินไปเลี้ยงดูครอบครัวผ่านร้านโหยกวัน, วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2499)

นายสมาคมพาณิชย์จีน จึงได้เรียกประชุม บรรดาสมาคมชาวจีน ชื่อชาติและภาษาต่าง ๆ มาร่วมปรึกษาหารือกันจัดตั้งหัวหน้าโหยกวันขึ้น และเสนอรายชื่อ หัวหน้าโหยกวันขึ้นมา 12 ร้าน เมื่อกระทรวงการคลัง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะนี้ร้านโหยกวันมีดำเนินการอยู่จริง ๆ เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 64 ร้าน แยก ออกเป็นของคนจีนภาษาแต้จิ๋ว 42 ร้าน ไทหล่า 17 ร้าน กวางตุ้ง 1 ร้าน และฮกเกี้ยน 1 ร้าน โดยเฉพาะ คนจีนแต้จิ๋วเมื่อแยกออกตามสำเนียงภาษาพูดมีอยู่ 7 สำ

เนียงด้วยกัน ดังนั้นถ้าถือเกณฑ์จัดสรรตามสำเนียงภาษาแล้ว ภาษาแต้จิ๋วควรจะได้โควตาร้านหัวหน้าโหยกวัน 7 ร้าน ส่วนที่เหลืออีก 4 ภาษา ให้ภาษาละ 1 ร้าน รวมเป็นโหยกวันทั้งสิ้น 11 ร้าน แต่นายสมาคมพาณิชย์จีน เสนอร้านหัวหน้าโหยกวันมา 12 ร้าน โดยในกลุ่มภาษาแต้จิ๋วมี 8 ร้าน ตั้งหัวหน้าในกลุ่มแต้จิ๋วขึ้น 1 ร้าน คือ บริษัทปอเคี้ยวซินเก็ก จำกัด เพื่อตั้งเป็นหน่วยกลางให้ร้านโหยกวันทั้งหมดส่งไทย และการเงินขึ้นมายังหัวหน้าของแต่ละสายรวม 11 สาย สายเหล่านี้จะรวบรวมแล้วส่งมอบไทย และการเงินให้แก่บริษัทที่ตั้งเป็นหน่วยกลางให้จัดการแทนในขั้นสุดท้าย ดูคล้ายจะเป็นคนกลางอย่าง บริษัทสหเครดิตอีก กระทรวงการคลังจึงได้พิจารณาเห็นสมควรให้มีตัวแทนซื้อเงินเพียง 11 ร้าน กำหนดให้ตัวแทนซื้อเงินเหล่านี้ซื้อเงินโดยตรง จากตัวแทนรับอนุญาต และไม่ให้เกิดอัตราแลกเปลี่ยนเกินกว่าธนาคารขายให้เหรียญละ 10 สตางค์ ส่วนค่าบริการให้คิดไม่เกินร้อยละ 5 บาท และไม่มีการเรียกเก็บค่าเดินโหยกทางเมืองจีนด้วย หากร้านใดละเมิดจะถอนใบอนุญาตทันที (ห.จ.ช. กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 2 "ภ. บริรักษ์ธวัชกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เรียนผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย" เรื่อง โหยกวัน, วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2499) กระทรวงการคลังได้ออกใบอนุญาตตัวแทนซื้อเงินให้โหยกวันหัวหน้าดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2499 ซึ่งทั้ง 11 บริษัทได้รับบริการซื้อเงินจากตัวแทนรับอนุญาต 3 แห่ง เหมือนนั้น คือ บริษัท เอเชียทรัสต์ จำกัด ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด และธนาคารศรีนคร จำกัด

เมื่อทางกระทรวงการคลัง ได้จัดสรรโควตาตัวแทนซื้อเงินโหยกวันตามสำเนียงภาษาพูดออกเป็น 11 กลุ่ม และออกใบอนุญาตให้เรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่าทางด้านธนาคารพาณิชย์อีกประกอบไปด้วยธนาคารกสิกรไทย

* สรุปโดยศึกษาจากใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนซื้อเงินทั้ง 11 บริษัทลงวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2499 ใน ห.จ.ช., กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 2 "กองควบคุมธนาคารและการออมสิน" เรื่อง โหยกวัน (12 ธันวาคม 2496 ถึง 26 สิงหาคม 2501)

รายชื่อหัวหน้าโหมกัวที่จัดตั้งใหม่ ตามชื่อเลขของนายกล้อมาคนหาบยี่น*

ลำดับ	ชื่อร้าน	ชื่อผู้จัดการ	สถานประกอบการ	หมายเหตุ
กลุ่มศรีใจ				
1	บริษัทปอเคียวซิมเก็ก จำกัด	นายตงล้ง	แซ่เบ๊ 449-451 ถนนเจริญกรุง ตำบลวรจักร อำเภอป้อมปราบ	ภาษาแต้จิ๋ว (ไม่อนุมัติ)
2	บริษัทคังลักซิมเก็ก จำกัด	นายเอ็กอะ	แซ่เฮ้ง 5552 ถนนแปลงนาม ตำบลศาลเจ้าเก่า อำเภอสังขัณเฑาะว์	ภาษาแต้จิ๋ว (สำเนียง เมาเล้ง)
3	บริษัทซ่งจันซิมเก็ก จำกัด	นายเกเจียว	แซ่ตั้ง 431 ถนนวานิช 1 ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสังขัณเฑาะว์	ภาษาแต้จิ๋ว (สำเนียง เยี้ยวเพ็ง)
4	บริษัทโตเจียวซิมเก็ก จำกัด	นายซ่งเป่า	แซ่ตั้ง 429 ถนนวานิช 1 ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสังขัณเฑาะว์	ภาษาแต้จิ๋ว (เตี้ยอัน)
5	บริษัทฮุยตงซิมเก็ก จำกัด	นายจั้งฮู	แซ่จั้ง 332 ถนนวานิช 1 ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสังขัณเฑาะว์	ภาษาแต้จิ๋ว (เพ่งฮ้อ)
6	บริษัทเสงตงซิมเก็ก จำกัด	นายฮักซิว	แซ่เบ๊ 301 ถนนสำเพ็ง ตำบลราชวงศ์ อำเภอสังขัณเฑาะว์	ภาษาแต้จิ๋ว (เตี้ยเอี้ย)
7	บริษัทฮุยตงซิมเก็ก จำกัด	นายจือเฮิน	แซ่ฮ้อ 16 ซอยพิภพวิทยา 1 ถนนแมคคั่ว อำเภอสังขัณเฑาะว์	ภาษาแต้จิ๋ว (ฮงฮัน)
8	บริษัทฮงโตซิมเก็ก จำกัด	นายเบียวฮ้อ	แซ่ตั้ง 528 ถนนเยาวราช ตำบลสังขัณเฑาะว์ อำเภอสังขัณเฑาะว์	ภาษาแต้จิ๋ว (เก็กเอี้ย)
กลุ่มโพหล่า				
9	บริษัทฮุยเกี้ยวซิมเก็ก จำกัด	นายเตี้ย	แซ่เพอ่า 115 ซอยนิตยผล ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสังขัณเฑาะว์	เชื้อชาติภาษาโพหล่า
กลุ่มตะ				
10	บริษัทเกียมลิมซิมเก็ก จำกัด	นายจิงเซียง	แซ่เจง 199 ถนนเยาวราช ตำบลสังขัณเฑาะว์ อำเภอสังขัณเฑาะว์	เชื้อชาติตะ
กลุ่มทวางคั้ง				
11	บริษัทซัง ซิมเก็ก จำกัด	นายหงนังจุน	แซ่หง 402 ถนนเยาวราช ตำบลสังขัณเฑาะว์ อำเภอสังขัณเฑาะว์	เชื้อชาติทวางคั้ง
กลุ่มฮกเกี้ยน				
12	บริษัททงหงซิมเก็ก จำกัด	นายเซียวเบ็ก	แซ่แป๊ะ 321 ถนนเจริญกรุง ตำบลป้อมปราบ อำเภอป้อมปราบ	เชื้อชาติฮกเกี้ยน

* พ.จ.ช., กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 2 "ก. บริษัทฮุยตงกัจริฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เรียนผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย" เรื่องโหมกัววัน วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2499.

จำกัด และธนาคารเกษตร จำกัด ก็ได้เริ่มเคลื่อนไหว เพื่อที่จะขอรับอนุญาตประกอบกิจการโทยกัวม้าง โดยให้เหตุผลว่า ธนาคารทั้งสองซึ่งประกอบกิจการธนาคาร อยู่ในขณะนี้มีมูลค่า ซึ่งเป็นชาวเงินที่ต้องส่งเงินไปเลี้ยงดูครอบครัวยังต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ต่างเรียกร้องให้ธนาคารประกอบกิจการประเภทโทยกัวม้างขึ้น อีกแผนหนึ่งเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าของธนาคาร โดยเหตุที่ธนาคารทั้งสองมีสาขาอยู่เกือบทั่วราชอาณาจักรรวม 42 สาขา แต่ถ้าธนาคารจะประกอบกิจการประเภทนี้ในนามของธนาคารไม่สะดวกในพิธีการปฏิบัติ จึงยื่นคำร้องเพื่อขอรับอนุมัติ โดยธนาคารทั้งสองจะร่วมกันก่อตั้ง "บริษัทธนสิน จำกัด" ขึ้นใหม่ต่างหาก เพื่อประกอบกิจการโทยกัวม้างโดยเฉพาะ และต่อมาได้แจ้งความจำนงค์ขอเปลี่ยนชื่อบริษัทเป็น "บริษัทธนาคาร จำกัด" เนื่องจากชื่อเดิมมีคนจดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว และทางกระทรวงการคลังได้ออกใบอนุญาตให้บริษัทธนาคาร จำกัด เป็นตัวแทน ชื่อเจมบริษัทที่ 12 โดยมีนายเตียงภู ไข่มุก เป็นผู้จัดการบริษัท สำนักงานอยู่ที่ 260 ถนนเยาวราช ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสัมพันธวงศ์ พระนคร* และทำการซื้อเงินตราต่างประเทศจากธนาคารกสิกรไทย จำกัด และธนาคารเกษตร จำกัด โดยออกใบอนุญาตให้ตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2499 (พ.ร.บ. กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 2 "บันทึกนายนิม เหมะวัต เสนอปลัดกระทรวงการคลัง" ลงวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2499) และตั้งแต่วันที่ขึ้นต้นไป กิจการโทยกัวม้างก็ตกอยู่ในความควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลังอย่างเข้มงวดจริงจัง และบรรดาร้านโทยกัวม้างก็รับผิดชอบดำเนินการของธนาคารอย่างอิสระ ไม่มีการผูกขาดเกิดขึ้นอีก และถือได้ว่าหมดยุคของการได้รับความคุ้มครองจากกลุ่มอสังหาริมทรัพย์-เฝ้า ประกอบกับนโยบายทางด้านการเมืองระหว่างประเทศของไทย ในระยะต่อมาเป็นปรปักษ์อย่างรุนแรงต่อจีนคอมมิวนิสต์ ดังมีการเคลื่อนไหว เพื่อหาหนทางป้องกันตนเองของบรรดาร้าน

โทยกัวม้างคือการรวมตัวกัน ในรูปของสมาคมโทยกัวม้างแห่งประเทศไทย ซึ่งร้านหน้าโทยกัวม้าง 11 ร้านและร้านโทยกัวม้าง ในเครือต่างเป็นสมาชิก ยกเว้นบริษัทธนาคาร จำกัด เพียงบริษัทเดียว (เศรษฐกิจธนาคารกรุงเทพ) 2521 : 662)

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2500 ทางกรมไปรษณีย์โทรเลขได้ย้ายที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่ 8 ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนเยาวราชระหว่างถนนทรงวาดกับตรอกพระยาโทยกัวม้าง ไปอยู่ที่ตำบลป้อมปราบ และเรียกชื่อใหม่ว่าที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขป้อมปราบ (100 ปีการไปรษณีย์ 2526 : 196) เมื่อทางธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มควบคุมอย่างใกล้ชิดเช่นนี้ ทำให้สามารถจับกุมผู้ลักลอบส่งเงินได้บ่อยครั้ง จึงเห็นควรให้มีการประชุมหารือกันระหว่างกระทรวงการคลัง, กรมศุลกากร กรมไปรษณีย์ โทรเลข กรมประมวลราชการแผ่นดิน และธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อกำหนดวิธีการอันเหมาะสม และสามารถดำเนินการกับผู้ลักลอบได้ตามกฎหมายอย่างรัดกุม (พ.ร.บ. กค. 0301.4.2/48 พ.ร.บ. เจมกฎหมาย โทยกัวม้างว่าธนาคารแห่งประเทศไทย เรียกว่า "เรื่องการลักลอบส่งเงินไปจีนแดง" วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2500) และปรากฏบริษัทตัวแทนซื้อเงินโทยกัวม้างถูกถอนใบอนุญาต 2 บริษัท คือ บริษัทแสงตงซิมเก็ก จำกัด และบริษัทหุยเกี้ยวซิมเก็ก จำกัด เนื่องจากลักลอบทำการส่งเงินผิดกฎหมาย ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดังมีบริษัทตัวแทนซื้อเงินในขณะนั้น จึลงลงเหลือเพียง 9 บริษัท และมีสาขาโทยกัวม้างในเครืออีก 35 แห่ง รวมทั้งหมดมีจำนวน 44 แห่ง (พ.ร.บ. กค. 0301.4.2/50 "นายเสริม วินิจฉัยกุล ปลัดกระทรวงการคลัง เรียกว่า "การธนาคารแห่งประเทศไทย" เรื่องการต่ออายุใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนซื้อเงิน, วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2501) ซึ่งทั้ง 9 บริษัทก็ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ควบคุมการแลกเปลี่ยน

* ที่ตั้งสำนักงานบริษัทธนาคาร จำกัด เป็นสถานที่ตั้งเดียวกับที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ธนาคารเกษตร จำกัด ในขณะนั้น

ลำดับ	ชื่อร้าน	ชื่อผู้จัดการ	สถานที่ทำการ
กลุ่มมณฑลฉี			
1	บริษัทคังลักซิมเก็ก จำกัด	นายเอ็กฮะ แซ่เฮ้ง	29 ถนนแปลงนาม ตำบลศาลเจ้าเก่า อำเภอสังขละบุรี
2	บริษัทซิงจุ่นซิมเก็ก จำกัด	นายเกเจียว แซ่ตั้ง	430 ถนนวานิช 1 ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสังขละบุรี
3	บริษัทโตเจียบซิมเก็ก จำกัด	นายซิงเป้า แซ่ตั้ง	429 ถนนวานิช 1 ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสังขละบุรี
4	บริษัทฮุดงซิมเก็ก จำกัด	นายจ้งฮู แซ่จ้ง	332 ถนนวานิช 1 ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสังขละบุรี
5	บริษัทเสงตงซิมเก็ก จำกัด	นายฮิกซิว แซ่เบ๊	301 ถนนสำเพ็ง ตำบลราชวงค์ อำเภอสังขละบุรี
6	บริษัทฮุยตงซิมเก็ก จำกัด	นายจือเยิน แซ่ฮ้อ	16 ซอยพิภพภาฯ 1 ถนนคู่งค้ำว อำเภอสังขละบุรี
7	บริษัทสงโตซิมเก็ก จำกัด	นายเปียวฮ้อ แซ่ตั้ง	528 ถนนแยวราช ตำบลสังขละบุรี อำเภอสังขละบุรี
กลุ่มไทหล่า			
8	บริษัทฮุยเกี้ยวซิมเก็ก จำกัด	นายเตี้ย แซ่เหยา	115 ซอยผลิตผล ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสังขละบุรี
กลุ่มมณฑล			
9	บริษัทเกียนเลิบซิมเก็ก จำกัด	นายจ้งเซียง แซ่เจง	199 ถนนแยวราช ตำบลสังขละบุรี อำเภอสังขละบุรี
กลุ่มกวางตุ้ง			
10	บริษัทจ้งซิมเก็ก จำกัด	นายหงษ์เจิน แซ่ตง	432 ถนนแยวราช ตำบลสังขละบุรี อำเภอสังขละบุรี
กลุ่มฮกเกี้ยน			
11	บริษัทกหงซิมเก็ก จำกัด	นายเจียะเบ็ก แซ่เม๊าะ	321 ถนนแจวิกรู้ง ตำบลไอมปราย อำเภอป้อมปราม
กลุ่มฮีสระ			
12	บริษัทฮงทรัพย์ จำกัด	นายเคี้ยกุก แซ่ไคว	260 ถนนแยวราช ตำบลจักรวรรดิ อำเภอสังขละบุรี

* ห.จ.ช., กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 2 "ก. บริษัทฮุยฮก รั้วมตรีว่าการกระทรวงการคลัง เรียบเรียงสมาคมพาณิชย์จีน" เรื่องโหมกัวงตี้ 12 กันยายน พ.ศ. 2499 ผู้เขียนเพิ่มเติมบริษัทฮงทรัพย์ จำกัด และเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำการของบริษัทให้เป็นไปตามที่แจ้งไว้ในใบอนุญาตของแต่ละบริษัท.

เงินและคำสั่งที่ให้ไว้แก่ตัวแทนซื้อเงินอย่างเรียบร้อย และได้รับการต่ออายุ เรื่อยมา และในการขอต่ออายุประจำปี พ.ศ. 2503 ตัวแทนซื้อเงิน 8 บริษัท ยกเว้นบริษัท ฮงทง จำกัด ได้ทำการย้ายสำนักงานไปอยู่ที่เดียวกับ สมาคมโพยก๊วน แห่งประเทศไทยเลขที่ 56 ถนนบำรุงรัฐ ตำบลสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 เป็นต้นมา จำนวนเงินส่งออกกลับประเทศของชาวจีนในประเทศไทย ได้ลดลงเป็นอย่างมาก จากปี พ.ศ. 2500 ยอดเงินส่งออก สูงถึง 191 ล้านบาทบาท ลดลงมาเหลือเพียง 6 ล้านบาทบาท ในปี พ.ศ. 2503 และอยู่ในระดับที่ลดลงมา ไม่มีเพื่อซื้อแม้แต่ลดลง นอกจากนี้ทางด้านธนาคารแห่งประเทศไทยก็ มิได้เปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์การควบคุมแต่อย่างใด เมื่อตัวแทนซื้อเงิน ยื่นคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นประจำปี ทางกระทรวงการคลังอนุมัติและทางกรมไปรษณีย์โทรเลขจึงจะประกาศยกเลิกบริการต่ออายุของชาวจีนเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514

(พ.จ.ช. กค. 0301.4.2/10 ปีที่ 3 นายเอียด นาคทรพร รองปลัดกระทรวงการคลัง เรียนผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย "เรื่องยกเลิกบริการต่ออายุของชาวจีน, วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2514) ตั้งแต่มีการส่งจดหมายไปยังประเทศจีนก็ต้องปฏิบัติดังเช่น ประเทศอื่นคือ แยกส่งเป็นรายฉบับ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2518 ประเทศไทยเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน อันเป็นเหตุให้ชาวจีนในประเทศไทยสามารถเดินทางกลับไปเยี่ยมบิดาได้โดยเสรี บทบาทของการโพยก๊วน ในความควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทยก็ค่อย ๆ หดไปในที่สุด

3. **ระยะหลังจากที่ประเทศไทยเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน** (พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา) นับตั้งแต่ภายหลังการเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2518 ชาวจีนในประเทศไทย สามารถเดินทางกลับไปเยี่ยมบิดา

รายชื่อผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนซื้อเงิน (โพยก๊วน)*

พ.ศ. 2503

ลำดับที่	ชื่อบริษัท	จำกัด	ผู้จัดการ	หมายเหตุ
1	บริษัทซ่งจุ่นซิ่นเก็ก	จำกัด	นายทวี	พิงตันฉันฉี
2	บริษัทฮงทง จำกัด	จำกัด	นายเชษฐ	บูรพวงศ์
3	บริษัทฮงโตซิ่นเก็ก	จำกัด	นายโล้วฟง	แซ่โล้ว
4	บริษัทฮงทงซิ่นเก็ก	จำกัด	นายจือเย็น	แซ่อ้อ
5	บริษัทโตเจียบซิ่นเก็ก	จำกัด	นายซิวเจ็ก	เซียง
6	บริษัทเกียนลิบซิ่นเก็ก	จำกัด	นายจินคิบฟา	แซ่จิน
7	บริษัทฮกเกียนซิ่นเก็ก	จำกัด	นายเซียะเป็ก	แซ่เม๊ะ
8	บริษัทคังลักซิ่นเก็ก	จำกัด	นายเบ็กกี	แซ่เตียว
9	บริษัทซ่งทงซิ่นเก็ก	จำกัด	นายสุ่วฉิม	หงษดาวิช

* ผู้เขียนสรุปโดยการศึกษา พ.จ.ช.,กค. 0301.4.2/50 รายละเอียดการขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนซื้อเงินประจำปี 2503.

กำเนิดได้อย่างเสรี หลังจากขาดการติดต่อกันมาถึง 26 ปี เมื่อมีการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้นทำให้ทราบถึงความ เป็นอยู่ที่แท้จริงของกฎศัทธิเมือง การส่งเงินกลับประเทศจีน ก็เริ่มศึกษากันขึ้นมาอีก โดยเฉพาะภายหลังการคว่ำบาตร แก๊งสี่คน ซึ่งมีนางเจียงจิง ภริยา ของท่านประธานเหมา เป็นผู้นำ (พ.ศ. 2509-2519) กลุ่มผู้นำใหม่ของจีนได้ วางนโยบาย ในการบูรณะสร้างสรรเศรษฐกิจของ ประเทศจีนใหม่ ทั้งนี้รวมไปถึงการไขมาตรการต่าง ๆ เพื่อดึงดูด ให้ชาวจีนโพ้นทะเลส่งเงินไปช่วยเหลือครอบครัวใน ประเทศจีน ตลอดจนชักจูงให้ร่วมลงทุนในเขต อุตสาหกรรม เพื่อการส่งออกของสาธารณรัฐประชาชนจีน ด้วย (เศรษฐกิจ (ธนาคารกรุงเทพ) 2521 : 665) สถานการณ์เช่นนี้เองเป็นเหตุ ให้บทบาทของกิจการโยก- ก๊วน ในความควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทยลด บทบาทลง จนกระทั่งกระทรวงการคลังได้ประกาศยกเลิก การต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ตัวแทนซื้อเงินโยก๊วน เมื่อ วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2524 เนื่องจากมีความเห็น ว่าปริมาณเงินที่ส่งผ่านตัวแทนซื้อเงินมีปริมาณน้อยมาก จึง สมควรให้ยกเลิกไป ทั้งนี้ก็ยังมีความประสงค์จะส่งเงิน ไปเลี้ยงดูครอบครัวในประเทศจีน ให้ส่งผ่านธนาคาร พาณิชย์โดยตรง* ซึ่งส่วนมากจะส่งผ่านธนาคารพาณิชย์ 3 แห่ง คือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารกสิกรไทย จำกัด และธนาคารกรุงไทย จำกัด ได้ในวงเงินไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าบทบาทของกิจการ โยก๊วน ในฐานะตัวแทนซื้อเงินได้หมดไป แต่รูปแบบวิธี การส่งโยกยังคงหลงเหลืออยู่ในหมู่ชาวจีนที่ยังคงมีภูมิลัทธิ เมืองอยู่ในประเทศจีน จึงทำให้เห็นเหตุการณ์การส่งโยก ใน ระยะนี้กลับมามีความคล้ายคลึง กับระยะที่ธนาคารพาณิชย์ ยังไม่เติบโต และยังไม่มีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ตราโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ในขณะที่เดียวกันทางผู้

ค้าเงินโยก๊วนก็ได้พยายามปรับระบบของกิจการ- ให้มีความทันสมัยภายใต้ลักษณะ ของระบบธนาคารพาณิชย์ ที่เติบโตแล้ว และยังคงมีการลักลอบทำกันอยู่ นอกจากนี้ การสามารถเดินทางไปมาติดต่อระหว่างประเทศได้อย่าง เสรีหลังสถาปนาความสัมพันธ์ จึงทำให้การส่งเงินกลับ ประเทศสามารถกระทำได้โดยการนำไปเองหรือฝากญาติ หรือคนรู้จักที่จะเดินทางไปประเทศจีนเข้าไป หรืออาจใช้ บริการของร้านโยก๊วนช่วยจัดส่งให้ตามแบบเดิมก็ได้ แต่ ทั้งนี้ต้องเป็นไปอย่างลับ ๆ และกลวิธีในการลักลอบต้อง หาวิธีการที่จะไม่เป็นภาระผิดกฎหมาย

การสะสมทุนในรูปโยก๊วน

กิจการโยก๊วนนับได้ว่าเป็นธุรกิจที่น่าสนใจ อย่างยิ่ง กิจการนี้แต่เดิมกระทำได้โดยเสรี และเป็น ที่ยอมรับในหมู่ชาวจีนในประเทศไทย ที่มีภูมิลัทธิเมืองอยู่ใน ประเทศจีน ซึ่งจำเป็นต้องส่งเงินไปดูแล ใจครอบครัว ด้วยวิธีโยก๊วน ในขณะที่ระบบธนาคารพาณิชย์ยังไม่เจริญ เติบโต โดยที่ทางรัฐบาลไทยในสมัยนั้นมิได้กีดกันการส่ง เงินไปเลี้ยงดูครอบครัว ในถิ่นแผ่นดินใหญ่ของชาวจีน ซึ่ง เป็นไปอย่างสุจริต ด้วยรัฐบาลเล็งเห็นว่าชาวจีนเหล่านี้ ได้มีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในด้านความ ซ้ำานและแรงงาน ทั้งการส่งเงินออกก็เป็นไปตามธรรมเนียมประเพณี เพื่อแสดงความภักดีผูกพันที่ต่อบุพการี และเป็น การช่วยเหลือ เกื้อกูลภูมิลัทธิเมืองของตนตามฐานะ- ของแต่ละคน ในระยะแรกกลุ่มพ่อค้าทบตีชาวจีน ซึ่งมี กิจการค้าระหว่างประเทศ มักจะทำกิจการโยก๊วนควบคู่ ไปด้วย เนื่องจากเป็นผู้ได้รับความ เชื่อถือในกลุ่มชาวจีน ซึ่งมาจากภูมิลำเนาเดียวกัน รวมทั้งกิจการค้าระหว่าง ประเทศก็เอื้ออำนวย ให้สามารถรับส่งโยกได้อย่างอิสระ และได้รับค่าตอบแทนในระดับสูง สิ่งนี้เป็นขั้นพื้นฐานที่สำคัญ เมื่อต่อมากิจการธนาคารเข้ามาในประเทศไทย กลุ่มพ่อ

* สรุปรจากการสัมภาษณ์ คุณยอดชาย ทัศนเศรษฐกุล, เจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการพิเศษ, ธนาคารแห่งประเทศไทย, วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2528.

ทัศนเศรษฐกุล, เจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการพิเศษ, ธนาคารแห่งประเทศไทย,

ค้ำคชบตีชาวจีนเหล่านี้ จึงสามารถตอบสนองรับกิจการ
ธนาคารทั้งนี้ โดยเล็งเห็นว่ากิจการนี้ให้ค่าตอบแทนสูง
(รัตนชาติ รัตนโกมล 2524 : 55) เนื่องจากมีประสพ
ความสำเร็จในการดำเนินกิจการโหยกวันมาก่อน

ในด้านการค้าเงินกิจการโหยกวันในระยะ -
แรกปรากฏว่าเจ้าของร้านโหยกวันหลายคนเป็นพ่อค้าหรือ
คหบดีหรือเป็นหัวหน้าคนจีนในสมัยนั้น และมักจะมีธุรกิจ
ที่ดำเนินเงินประกอบกันไปหลาย ๆ อย่าง การดำเนิน
กิจการโหยกวันก็เป็นภาพประกอบธุรกิจ เพื่ออำนวยความสะดวก
โยชน์แก่การค้าทางด้านการเงินให้ครบวงจร คล้ายกับ
การเปิดธนาคารเล็ก ๆ เพื่อสนับสนุนทางด้านการเงินแก่
บริษัทของตนเอง จากบัญชีรายชื่อร้านโหยกวัน* จะ
เห็นได้ว่ามีร้านโหยกวันหลายร้าน ซึ่งต่อมาได้เติบโตขึ้น
เป็นผู้ร่วมประกอบกิจการธนาคารในสมัยต่อมา อาทิเช่น
ยี่หอวางซ่งหลีของตระกูลเอี่ยมสุริย์ ซึ่งสมัยนั้นดำเนิน
กิจการรับซื้อข้าวออกไปขายยังต่างประเทศ และต่อมา
ได้เปิดธนาคารวางซ่งหลี ร้านโหยกวันต้นเป้งซ่งต่อมา
เปิดธนาคารต้นเป้งซ่ง และเติบโตเป็นธนาคารไทยพัฒนา
และเปลี่ยนเป็นธนาคารมหานครในปัจจุบัน ร้านโหยกวัน
ยี่หอวางซ่งหลีของตระกูลหวังหลี ต่อมาพัฒนาเป็น
ธนาคารหวังหลี และเปลี่ยนเป็นธนาคารนครธนในปัจจุบัน
ร้านโหยกวันเซ่งซ่งหลีของแต่ไต้ดิน เศรษฐกิจ หัวหน้า
คนจีนภาษาแต้จิ๋ว ในสมัยนั้นซึ่งมีกิจการโรงรับจำนำ โรง
หอย โรงบ่อน และเป็นผู้อยู่หุ้นสำคัญในบริษัทนาวจิน
สยามหรือเรือเมล็ดจีนสยาม^(๑) ต่อมาดำเนินกิจการ

โหยกวันเติบโตขึ้น จึงได้จัดตั้งธนาคารซ่งหลีเซ่ง ซึ่งเป็น
ธนาคารชาวจีนที่สมบูรณ์แบบ ไม่เพียงจำกัดแค่ซื้อขายตัว
และแลกเปลี่ยนเงินเท่านั้น แต่ยังรับฝากให้กู้ยืมเงินด้วย
รวมทั้งมีสาขาของธนาคารทั้งในสิงคโปร์ ยองกง และ
ซีวเกา นอกจากนี้ยังมีร้านโหยกวันของจีนซ่ง** คือร้าน
แต่เตียมหัว จีนซ่ง ถือได้ว่าเป็นหัวหน้าชาวจีนแต่จิ๋วเช่น
กัน ประกอบกิจการเป็นเจ้าภาษี นายอากร โรงบ่อน
โรงหอย และถือหุ้นมากที่สุดของบริษัทนาวจินสยาม
หรือเรือเมล็ดจีนสยาม (พ.ศ. ๒๔๖๕ บ. 12/25
เรื่องเรือเมล็ดจีนสยาม วันที่ 12 ธันวาคม รศ. 127 ถึง
วันที่ 16 ตุลาคม รศ. 129) ในจำนวนผู้อยู่หุ้นของบริษัท
เรือเมล็ดจีนสยาม นอกจากแต่ไต้ดิน และจีนซ่งแล้วยังมี
อีกหลายท่านที่ประกอบกิจการโหยกวัน เช่น มาเฮงฮุน
หรือจีนแบ่เฮงฮุน ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลใหญ่กรมการตก-
และเรือฉลอม (พ.ศ. ๒๔๖๕ น. 8.7/3 บัญชีรายชื่อ
หัวหน้าจีนในกรุงเทพฯ รศ. 127 "วันที่ 17 มิถุนายน
รศ. 127) จีนต้นกวางตี ซึ่งถือหุ้นในธนาคารยูเสงเฮง
หรือเมงคังจีนสยาม รวมทั้งซ่งกิมฮวด^(๒) หัวหน้าชาวจีน
โหลล่า และจีนล่าซ่า หัวหน้าชาวจีนแคในสมัยนั้นสาเหตุ
ที่การค้าเงินกิจการโหยกวัน จำเป็นที่จะต้องคบเกี่ยวกับ
กิจการเดินเรือเป็นเพราะในขณะนั้น เจ้าของร้านโหย-
กวันบางคนเป็นผู้มีอิทธิพลในการควบคุมการเดินทางไปมา
ทางเรือของชาวจีนในประเทศไทย ทั้งนี้โดยทำสัญญา
ผูกขาดการขายตัวคนโดยสารเรือกับบริษัทเดินเรือ และ
บริหารจัดการโดยสวาท ซึ่งโดยมากมักเป็นญาติโรงสีกลไฟ
และคนจีนภาษาเดียวกับที่ต้องการเดินทางกลับประเทศจีน

* บัญชีรายชื่อร้านโหยกวันในหน้า 8-10 ประกอบการพิจารณา

(๑) บริษัทเรือเมล็ดจีนสยาม จำกัด จัดตั้งเมื่อปีรัตนโกสินทร์ ศก 128 โดยชาวจีนในไทย 20 นาย เป็น
การรวมหัวหน้าคนจีนทุกภาษาให้เข้ามาถือหุ้นในบริษัท เพื่อให้สามารถตั้งคนโดยสาร และการขนส่งสินค้าของชาวจีนให้ได้
มากที่สุด ซึ่งในสมัยนั้นบริษัทเดินเรือของชาวยุโรปผูกขาดดำเนินการอยู่ และสิ่งที่น่าสนใจก็คือหัวหน้าชาวจีนเหล่านี้มัก
ประกอบกิจการโหยกวันด้วย

** หรือพระอนุชาธิมม ต้นตระกูลเศษะวิสิศ

(๒) นายโกศล อุตรตระกูล

จากการพิจารณาถึงรายชื่อผู้ประกอบการไทยกันและผู้ถือหุ้น ในบริษัท เรือเมลจินสยามทุน ทำให้เห็นภาพว่าการดำเนินกิจการไทยกัน ในขณะนี้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้ประกอบการคือ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับความยอมรับนับถือในหมู่มหาชนภาษาเดียวกัน และโดยมากผู้ที่เป็นหัวหน้าชาวจีนมักประกอบอาชีพนี้ควบคู่ไปกับกิจการอื่น ๆ เพื่อเอื้อประโยชน์ทางด้านการเงินแก่กิจการของตน และที่สำคัญคือ มักทำการค้าระหว่างประเทศมีการค้าข้าวเป็นหลัก รวมทั้งมีอิทธิพลในการควบคุมการเดินทางไปมาทางเรือของชาวจีน ในประเทศไทย ดังกล่าวแล้วด้วย

ต่อมาเมื่อระบบธนาคารพาณิชย์ เริ่มขึ้นในประเทศไทยบรรดาธนาคารแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นธนาคารเล็ก ๆ พัฒนามาจากร้านไทยกัน ประกอบธุรกิจซื้อขายตัวและแลกเปลี่ยนเงินตรา รวมทั้งไทยกัน โดยประกอบธุรกิจหลาย ๆ อย่างประกอบกันไป แล้วประกอบธุรกิจทางด้านการเงินเชิงอีกด้านหนึ่ง เน้นเฉพาะการปริวรรตเงินตราต่างประเทศ โดยมีสาขาของธุรกิจต่าง ๆ ของคนหรือเครือญาติในฮ่องกง สิงคโปร์ และชิวเถา เพื่ออำนวยความสะดวกให้กิจการค้าของตนมีความคล่องตัว และครบวงจรทางการค้า ภายหลังจากที่คณะราษฎรเป็นรัฐบาลได้พยายามเข้าควบคุมบรรดาธนาคารแลกเปลี่ยนด้วยการตราพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์พุทธศักราช 2480 เป็นผลให้ธนาคารแลกเปลี่ยนส่วนใหญ่ต้องเลิกกิจการไปคงเหลือแต่ธนาคารหวังหลี และธนาคารต้มเป่งซุนเท่านั้น และบางธนาคารก็กลับไปเป็นร้านไทยกันอย่างเต็ม จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2485 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินขึ้นใช้บังคับ โดยเหตุนี้ทำให้ร้านไทยกันซื้อขายเงินตราต่างประเทศต่อไปอีกไม่ได้ ผู้ประกอบการธนาคารบางธนาคาร ก็เข้ามามีบทบาททางด้านกิจการไทยกันแทนธนาคารแลกเปลี่ยน ซึ่งยุบตัวเองไป นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้จัดตั้งธนาคารแห่งประเทศไทยขึ้น อันเป็นสถาบันที่ควบคุมการค้าเงินบาทของธนาคารพาณิชย์ ตลอดจนปริมาณเงินของประเทศ เป็นผลให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้าควบคุมกิจการไทยกันโดย-

ตรง ทำให้ผู้ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการไทยกันคือนายธนาคารพาณิชย์และเจ้าของร้านของ นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกันจัดตั้งเป็นบริษัทเพื่อกิจการนี้อันได้แก่ บริษัทกรุงเทพฯ รชนพาณิชย์ จำกัด โดยนายชิน โสภณพิช และสามารถทำกำไรอย่างงดงาม เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังกล่าวมาแล้วเมื่อภาวะเศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะปกติ ทำให้บริษัทค่อย ๆ หมดความสำคัญลง และนายชิน โสภณพิช ก็ได้เริ่มเคลื่อนไหวเพื่อจัดตั้งบริษัทเอเชียทรัสต์ จำกัด เพื่อดำเนินกิจการไทยกัน และแลกเปลี่ยนเงินตราขึ้นแทนในปี พ.ศ. 2493 ทำให้บริษัทนี้มีบทบาทสำคัญในด้านการไทยกันขึ้นมา โดยมีตระกูลโสภณพิช เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ แต่การบริหารงานอยู่ภายใต้การบริหาร ของตระกูลธรรมาพิชกุล และมีผลคำตรวจเอกเฝ้า ศรียานนท์ เป็นผู้คุ้มครอง โดยมีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการของบริษัท และหากศึกษาจากงบดุลย์ของบริษัท จะพบว่ารายได้ของบริษัทส่วนใหญ่มาจากการแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งเกิดจากการดำเนินกิจการไทยกัน ดังแสดงรายละเอียดของงบดุลย์ ในหน้าต่อไป แม้กระทั่งต่อมาเติบโตขึ้นเป็นธนาคารเอเชียทรัสต์ จำกัดแล้วก็ตาม ก็ยังคงมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นธนาคารรับอนุญาตอยู่เช่นเดิม จนกระทั่งในปัจจุบันกลายเป็นธนาคารสยาม จำกัด

ในช่วงตั้งแต่มีการควบคุมโดยธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 เป็นต้นมาจะเห็นได้ว่าผลจากกฎเกณฑ์ในการควบคุมซึ่งกำหนด ให้มีธนาคารรับอนุญาตบริษัทรับอนุญาต และบุคคลรับอนุญาตในการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ เป็นตัวกระตุ้นให้บรรดานายธนาคารพาณิชย์ใหม่เชื้อสายจีน ซึ่งเริ่มก่อตั้งขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อันได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด โดยนายชิน โสภณพิช ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัดโดยนายเลื่อน บัวสุวรรณ ได้ร่วมมือกับบรรคาร้านไทยกันต่าง ๆ โดยมีนายชิน อัสสกุล เป็นผู้นำ สร้างอาณาจักรของกิจการไทยกันขึ้น และได้รับความคุ้มครองจากกลุ่มนายทุนตนเองโดยเฉพาะกลุ่มชิน - เฝ้า ทำการผูกขาดการไทยกันบทบาทของนายทุนต่าง ๆ

บริษัทเอเซียเทรด จำกัด*

พ.ศ.	ทุนจดทะเบียน	สินทรัพย์	กำไรขาดทุน	รายได้	รายได้จากบริหารรถเงินตรา
2492	10,000,000	8,496,010.41	282,905.46	-	-
2493	"	8,798,832.57	399,625.60	1,103,585.54	-
2494	"	23,221,001.25	470,868.62	1,782,846.90	1,703,753.37
2495	"	31,987,966.43	725,752.14	3,239,668.09	2,692,630.42
2496	"	40,309,081.92	1,608,582.45	3,508,020.14	2,715,055.88
2497	"	30,202,807.14	2,641,249.96	4,792,130.83	4,182,948.36
2498	"	29,582,860.62	918,366.63	3,422,327.12	2,755,051.99
2499	"	52,727,969.59	349,892.12	2,539,297.74	2,099,541.71
2500	"	62,556,340.09	464,232.23	2,379,410.82	1,870,501.53

* งบทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายละเอียดเกี่ยวกับงบดุลปีต่าง ๆ ของบริษัทเอเซียเทรด จำกัด.

ศูนย์วิจัยทรัพย์สินทางปัญญา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่เข้ามาผูกพันอยู่กับการเงินและถือว่า โยทกัณฑ์เป็นต้น
ฐานของการสะสมทุนชนิดหนึ่ง ของนายทุนกลุ่มนี้บุคคลที่
สุดได้แก่ นายชิน โสภณพนิช ซึ่งประกอบกิจการบริษัท
อนุภาตเอเชียทรัสต์ จำกัด และมีบทบาทในสมาคมโยท-
กัณฑ์ ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการสมาคม รวมทั้ง
เป็นหนึ่งในสาม ผู้นำการผูกขาดโยทกัณฑ์ในฐานะประธาน
กรรมการบริษัทหิมสิน จำกัด นอกจากนี้นายชินโสภณพนิช
แล้วยังมีกลุ่มของนายธนาคารพาณิชย์ กลุ่มผู้ประกอบการ
การประกันภัย และโรงรับจำนำที่สำคัญ และเกี่ยวข้อง
ในแง่ของการสะสมทุนในรูปของการดำเนินกิจการ โยท-
กัณฑ์ดังนี้

กลุ่มของนายเลือน บัวสุวรรณ เป็นประธาน
กรรมการบริษัทเล่งสิน จำกัด หนึ่งในสามบริษัทผูกขาด
การทำโยทกัณฑ์และต่อมาได้ยุบรวมเข้ากับกลุ่มของนายชิน
โสภณพนิช และกลุ่มของนายชิน อัสสกุล ตั้งเป็นบริษัท
สหเครดิต จำกัด ทำการผูกขาดโยทกัณฑ์แต่เพียงผู้เดียว
นายเลือน บัวสุวรรณ เข้าเป็นกรรมการของธนาคาร
กรุงศรีอยุธยา จำกัด ตั้งแต่ วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.
2492 จนกระทั่งถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. 2499 เนื่อง
จากเครื่องบินตก ในขณะที่กำลังลี้ภัยทางการเมือง เมื่อ
กลุ่มเงิน-เผ่า หมออำนาจจง (พ.จ.ช., กก. 0301.
4.2/50 หนังสือจากนายหม่อม เหมะรัต เสนอรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการคลัง "เรื่องโยทกัณฑ์" ลงวันที่ 6
ธันวาคม พ.ศ. 2502) นายเลือนมีกิจการค้าต่าง ๆ
มากมายทั้งทางภาคการเงินและภาคอุตสาหกรรม โดย
ส่วนใหญ่ร่วมลงทุน และได้รับความคุ้มครองจากกลุ่มเงิน-
เผ่า (สังคดี พริยะรังสรรค์ 2526 : ภาคผนวก) และ
เมื่อนายเลือนถึงแก่กรรมอย่างกะทันหัน ในขณะที่ดำรง
ตำแหน่งกรรมการผู้จัดการธนาคารกรุงศรีอยุธยา ส่งผล
กระทบกระเทือนให้ธนาคารเกือบล้มลง เนื่องจากกิจการ
ที่นายเลือนดำเนินกิจการอยู่กว้างขวางมาก คนส่วนใหญ่
เข้าใจว่าถ้าขาดนายเลือนแล้วกิจการคงไปไม่รอด จึง
ถอนเงินจากธนาคารเป็นจำนวนถึง 30 ล้านบาท ทำให้
เงินหมุนเวียนของธนาคารชะงักงัน เป็นเหตุให้ต้องขอ
ความช่วยเหลือ จากกระทรวงการคลังให้หน่วยราชการ
ต่าง ๆ นำเงินมาฝากแก่ธนาคารกรุงศรีอยุธยา เพื่อให้

การเงินหมุนคล่องตัวขึ้น (พ.จ.ช., ส. 0201 ธค/8
"ก. บริษัทยุทธกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
กราบเรียนมายกรัฐมนตรี" เรื่องการช่วยเหลือธนาคาร
แห่งกรุงศรีอยุธยา จำกัด วันที่ 20 สิงหาคม 2499)
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา เป็นธนาคารหนึ่งที่สำคัญกิจการ
เกี่ยวข้องกับการโยทกัณฑ์เป็นอย่างมากและเป็นธนาคาร
—รับอนุญาตที่สำคัญที่บรรดาร้านโยทกัณฑ์ซื้อเงินตราต่าง
ประเทศเพื่อการแลกเปลี่ยนเงินตราโยทกัณฑ์

กลุ่มนายธนาคารอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องพัน-
พันกิจการโยทกัณฑ์คือ กลุ่มธนาคารศรีนคร จำกัด อัครประ-
กอบไปด้วยนายอุเทน เตชะไพบูลย์ นายชวน ต้นชนะ
นายอื้อจือเหลียง และนายกังไพบ แซ่เลียง (ขุนเศรษฐ
ภักดี) บุคคลทั้งสี่ เป็นผู้มีประสบการณ์ทางการค้าเป็น
อย่างมากมีกิจการค้าทางด้านการเงิน ประกันภัย และ
คลังสินค้า ในปี พ.ศ. 2489 บุคคลเหล่านี้ได้ร่วมกันตั้ง
บริษัทประกันภัยชิวฮิวเชียง ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท
ศรีเมืองประกันภัย เมื่อ พ.ศ. 2495 บริษัทนี้เนื่องจาก
จะดำเนินธุรกิจประกันภัยแล้วยังทำธุรกิจทางด้านการค้าส่ง-
สินค้าเข้า และส่งสินค้าออก ตลอดจนการโยทกัณฑ์รับ
แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (พรหมิน บัวเล็ก 2528
188) นอกจากนี้ นายชวน ต้นชนะ ยังเป็นเจ้าของ
กิจการเทียนแก้วเทียนโยทกัณฑ์ และร้านโยทกัณฑ์โต้แข่งชง
รวมทั้งกิจการทางด้านการเงินอื่น ๆ อีกมากมาย มีสาขา
ทั้งที่ฮ่องกง และชิวเถา ส่วนทางอุเทน เตชะไพบูลย์ มี
พื้นฐานการค้าจากกิจการโรงรับจำนำ และเป็น
บุคคลที่ชาวจีนในประเทศไทยให้ความเคารพนับถือมากใน
ปัจจุบัน นายอุเทนเคยเป็นกรรมการของธนาคารกรุงศรี-
อยุธยา เมื่อปี พ.ศ. 2491 และลาออกเมื่อปี พ.ศ.
2493 เพื่อเป็นกรรมการผู้จัดการของธนาคารศรีนคร
จำกัด (กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ คำขอ
จดทะเบียนมีต่าง ๆ ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด)
ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้น ธนาคารศรีนครเป็นอีก
กิจการหนึ่ง ซึ่งดำเนินกิจการเกี่ยวข้องกับการโยทกัณฑ์
และเป็นธนาคารรับอนุญาตที่สำคัญ ซึ่งบรรดาร้านโยทกัณฑ์
นิยม ซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อการโยทกัณฑ์

นอกจากนี้ยังมีธนาคารต้นเป้งซุน ซึ่งเป็นธนาคารที่เติบโตมาจากร้านโหยก๊วนต้นเป้งซุน ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และมีบทบาททางด้านการโหยก๊วนตลอดมา จนกระทั่งต่อมาพัฒนาขึ้นมาเป็นธนาคารไทยพัฒนา และเป็นธนาคารมหาชนในปัจจุัน และธนาคารพาณิชย์ 2 แห่งสุดท้ายซึ่งร่วมกันเข้าประกอบกิจการโหยก๊วน ในนามของบริษัทธนทรัพย์ จำกัด และมีบทบาทในการเป็นตัวแทนซื้อเงินผ่านธนาคารรับอนุญาตธนาคารกสิกรไทย จำกัด และธนาคารเกษตร จำกัด ในแง่ของธนาคารกสิกรไทย แล้วผู้ถือหุ้นรายใหญ่ คือตระกูล ล้ำชา ในอดีตเคยดำเนินกิจการค้าข้าวและเดินเรืออีกทั้งเป็นเจ้าของโกนาคมนจีน ต่อมาได้พัฒนากิจการโหยก๊วนของตนขึ้นเป็นธนาคารกวางเก๊วหลงอันเป็นหนึ่งในธนาคารแลกเงิน ซึ่งต้องยุบตัวเองภายหลังจากที่รัฐบาลคณะราษฎรเริ่มเข้าควบคุมธนาคารพาณิชย์ ต่อมาได้ตั้งธนาคารกสิกรไทย ขึ้นเป็นธนาคารพาณิชย์สมัยใหม่ ซึ่งมีบทบาทในแง่เป็นธนาคารรับอนุญาตในช่วงที่ผืน-เผ่า เรื่องอำนาจ แต่ไม่เด่นมากนัก จนกระทั่งเมื่อผืน-เผ่าหมดอำนาจลง ธนาคารกสิกรไทยก็เริ่มมีบทบาท ในด้านการโหยก๊วนโดยร่วมกับธนาคารเกษตร จำกัด (ในปัจจุันคือ ธนาคารกรุงไทย จำกัด) ดำเนินกิจการตัวแทนซื้อเงิน "บริษัทธนทรัพย์ จำกัด โดยซื้อเงินผ่านธนาคารทั้งสอง และถือเป็นบริษัทที่คอยถ่วงดุลยมีไว้ตัวแทนซื้อเงินอื่น ๆ ซึ่งรวมตัวกันในรูปของสมาคมโหยก๊วนแห่งประเทศไทย ทำการผูกขาดการโหยก๊วนอีก โดยยังคงดำเนินกิจการต่อมาจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2524 เมื่อกระทรวงการคลังได้ประกาศยกเลิกการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ตัวแทนซื้อเงินจึงได้เลิกกิจการไป ในปัจจุันบทบาทของธนาคารพาณิชย์ในเชิงการเป็นธนาคารรับอนุญาตที่ชาวจีนในไทย ยังคงนิยมส่งเงินไปเลี้ยงดูครอบครัว แม้ว่าจะมีเป็นจำนวนน้อยแล้วก็ตาม

แต่ทั้งธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารกสิกรไทย จำกัด และธนาคารกรุงไทย จำกัด ก็ยังคงมีบทบาทมากที่สุดอยู่เนือง

นอกจากกลุ่มผู้ประกอบการธนาคารแล้ว ยังมีกลุ่มที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาททางด้านการโหยก๊วน คือกลุ่มผู้ประกอบการบริษัทประกันภัย ซึ่งมักจะทำการโหยก๊วนควบคู่ไปด้วย และบางส่วนในกลุ่มนี้สามารถพัฒนาตัวเองขึ้นเป็นนายทุนธนาคารดังเช่นกลุ่มนายธนาคารพาณิชย์สมัยใหม่ดังกล่าวมาแล้ว กลุ่มผู้ประกอบการทางด้านบริษัทประกันภัย และมีอิทธิพลต่อการโหยก๊วนมาก คือ กลุ่มของนายชิน อัสสกุล ซึ่งในปัจจุันเป็นเจ้าของธุรกิจประกันภัยในเครือไทยสมุทรประกันภัย ธรรมสิทธทรัพย์มหาศาลเป็นบริษัทประกันภัยชั้นนำหน้า ร้านโหยก๊วนในกลุ่มของนายชิน อัสสกุลนี้ มีหลายร้านด้วยกัน เช่น ย่งซ่งหลี ย่งเฮงเฮ้ง จินฮั่วฮอง ย่งฮั่วหลี ย่งเฮงหลี เป็นร้านโหยก๊วนเก่าแก่ดำเนินธุรกิจการโหยก๊วน มาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้ผู้เขียนถือว่า ร้านโหยก๊วนในกลุ่มของนายชิน อัสสกุล เป็นผู้นำของบรรดาร้านโหยก๊วนอื่น ๆ ทั้งนี้โดยวิเคราะห์จากในปี พ.ศ. 2496 กระทรวงการคลังมีนโยบายให้ลดจำนวนร้านโหยก๊วนเหลือเพียง 3 ร้าน ร้านที่ได้รับใบอนุญาตในขั้นแรก 3 ร้าน คือ ย่งซ่งหลี ย่งฮั่วหลี และย่งเฮงหลี ทั้ง 3 ร้าน เป็นร้านโหยก๊วนในเครือของนายชิน อัสสกุล ต่อมาจัดตั้งใหม่เป็น 3 กลุ่ม คือ เมื่อสิทธิทรัพย์ของนายชิน อัสสกุล เล่งสินของนายเลือน บัวสุวรรณ และฉิมสิน ของนายชิน โสภณนนิช จะเห็นได้ว่าทั้งเล่งสิน และฉิมสิน เป็นของกลุ่มนายธนาคารที่มาประกอบกิจการโหยก๊วน อีกสาขาหนึ่งคล้ายกับเป็นส่วนปริวรรตเงินตราต่างประเทศ โดยมีบริษัทรับอนุญาตและธนาคารรับอนุญาตในเครือของตนรองรับอยู่ ต่างจาก

* ผู้เขียนศึกษาจากรายชื่อตัวแทนส่งเงินของบริษัทสหเครดิต จำกัด และรายชื่อผู้ขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนซื้อเงินในแต่ละครั้ง โดยสังเกตจากชื่อผู้รับผิดชอบและที่ตั้งสำนักงาน ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนชื่อร้านบ้าง แต่ผู้รับผิดชอบและที่ตั้งคงเดิม แต่อาจสลับเปลี่ยนร้านกัน ทำให้ผู้เขียนสรุปว่าเป็นร้านโหยก๊วน ในเครือของนายชิน อัสสกุล

เมียน ซึ่ง เป็นกลุ่มของผู้ประกอบการไทยกันอย่างแท้จริงเป็นหลัก นอกจากนี้เมื่อทั้ง 3 บริษัทอยู่ร่วมกันเป็นบริษัทสหเครดิต จำกัด ทำการผูกขาดการไทยก๊วนแล้ว ต่อมา เมื่อทางกระทรวงการคลังให้แบ่งแยกร้านไทยก๊วน ออกตามสำเนียงภาษาพูดเป็น 11 กลุ่มเพื่อป้องกันการผูกขาดแล้ว ทางสมาคมพาณิชย์จีนยังเสนอร้านหัวหน้า ไทยก๊วนขึ้นมาอีก 1 ร้าน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการส่งรวบรวมไทยจากทุก ๆ สาย ใช้ชื่อว่า บริษัทป้อเคียวซินเก็ก จำกัด และเมื่อสังเกตจากชื่อผู้จัดการและสถานที่ทำการ ทำให้ทราบว่าเป็นกลุ่มของนายซิน อัสสกุลนั่นเอง จะเห็นได้ว่ากลุ่มนี้มีบทบาทในการดำเนินกิจการไทยก๊วนมากและผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นกลุ่มผู้นำที่ทำการผูกขาดการรวบรวมไทยที่แท้จริงโดยมีความผูกพันใกล้ชิดกับกลุ่มของนายซิน โสภณพิช และกลุ่มของนายเลือน บัวสุวรรณ รวมทั้งได้รับความคุ้มครองจากกลุ่มผืน-เผ่า และเมื่อกลุ่มผืน-เผ่าหมดอำนาจลงนายซิน อัสสกุล ก็ลี้ภัยทางการเมืองและประสบอุบัติเหตุ เครื่องบินตกเช่นเดียวกับนายเลือน บัวสุวรรณ (พ.จ.ช., กค. 0301.4.2/50 "หนังสือจากนายผู้หมะระวัด เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เรื่อง ไทยก๊วน ลงวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2502) นอกจากนี้

ยังมีอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งควรจะกล่าวถึงคือ นายบัวหน้า แซ่ตั้ง นายสมาคมไทยก๊วน แห่งประเทศไทยในระยะนั้น นายบัวหน้ามีกิจการประกันภัยเช่นกันคือ บริษัทสุสวัสดิ์ ประกันภัย ซึ่งร่วมลงทุนกับนายซิน โสภณพิช โดยมีนายควง อภัยวงศ์ เป็นประธานกรรมการ (สังคีต พิริยะรังสรรค์ 2526 : 396) และเป็นเจ้าของร้านไทยก๊วน น้ำเซียงล้ง

จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่อดีต เมื่อชาวจีนโพ้นทะเล เริ่มเดินทางเข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย การไทยก๊วน มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตชาวจีนโพ้นทะเลเหล่านั้นและถือเป็นธุรกิจพื้นฐานของสถาบันทางการเงิน-ประเภทต่าง ๆ ของไทย ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีเชื้อสายจีน โดยดำเนินกิจการไทยก๊วนเพื่ออำนวยความสะดวกทางด้านการเงินให้แก่ธุรกิจของตน โดยเฉพาะในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางหรือการค้าระหว่างประเทศ ผู้เขียนถือว่าการไทยก๊วนเป็นจุดเริ่มต้น ของวิวัฒนาการธนาคารของไทย และมีบทบาทสำคัญต่อการสะสมทุนของสถาบันทางการเงินต่าง ๆ จนกระทั่งเติบโตขึ้นเป็นสถาบันทางการเงินที่มีมั่นคง และมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

เอกสารที่ยังไม่ได้จัดพิมพ์

เอกสารกองหอจดหมายเหตุแห่งชาติ รัชกาลที่ 5

น. 8.7 เอกสารกรมราชเลขาธิการ กระทรวงนครบาล กองตระเวนแผ่นดินจีน

บ. 12 เอกสารกรมราชเลขาธิการ เบ็ดเตล็ด-การเดินเรือ

ยธ. 3 เอกสารกระทรวงโยธาธิการ กรมไปรษณีย์โทรเลข

น.ร. 5 ยธ. 2-24 หนังสือที่แยกออกจากเอกสาร กระทรวงโยธาธิการ บัญชี รายงานกรมไปรษณีย์จำนวน ร.ศ. 110, 111, 112, 113 กรุงเทพฯ, 114 (ร.ศ.)

เอกสารกองหอจดหมายเหตุแห่งชาติ รัชกาลที่ 6

ค.18 เอกสารกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ภาษีอากร

คค. 4 เอกสารกระทรวงคมนาคม กรมไปรษณีย์โทรเลข

น. 25 เอกสารกรมราชเลขาธิการ กระทรวงนครบาล จีน

เอกสารกองหอจดหมายเหตุแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

กค.0301.4.2 เอกสารกระทรวงการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กองควบคุมธนาคารและการออมสิน, ทองคำ-เงิน
ตราต่างประเทศ

กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ แห่งบริษัทกรุงเทพสุวรรณาพาณิชย์

กรมทะเบียนการค้า รายละเอียดเกี่ยวกับบัญชีปีต่าง ๆ ของบริษัทเอเชียทรัสต์ จำกัด

กรมทะเบียนการค้า คำขอจดทะเบียนการปฏิรูปต่าง ๆ ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด

เอกสารธนาคารแห่งประเทศไทยที่ พ.บ. 8845/2498 ระเบียบลัดกระทรวงการคลัง เรื่องการขอส่งเงินไปเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่ปักกิ่ง ลงวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2498

เอกสารที่จัดพิมพ์แล้ว

ภาษาไทย

การสื่อสารแห่งประเทศไทย. 100 ปี การไปรษณีย์ไทย. กรุงเทพฯ บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด, 2526.

จวีรธรรม จากติกมิลิช. "การศึกษาวิธีการปฏิบัติและเทคนิคของการบริหารการเงินตราต่างประเทศ" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
บัณฑิตภาควิชาการธนาคารและการเงิน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523.

พรหมิ บัวเล็ก, "การเติบโตและการพัฒนาการของนายทุนธนาคารพาณิชย์ ในประเทศไทย (2475-2516)." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528.

ภูวดล ทรงประเสริฐ, "นโยบายของรัฐบาลที่มีต่อชาวจีนในประเทศไทย พ.ศ. 2475-2500." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
บัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519.

รัตนาวดี รัตน์โกมล, "วิวัฒนาการและบทบาทของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พ.ศ. 2431-2488". วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524.

สังคีต พริยะรังสรรค์. **ทุนนิยมคนงามไทย** (พ.ศ. 2475-2503). กรุงเทพฯ โรงพิมพ์เทพประทานพร, 2526.

โสภี อิงคะวัต "การควบคุมเงินตราต่างประเทศของไทยภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท-
บัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513.

ภาษาอังกฤษ

Skinner, William G. **Chinese Society in Thailand : An Analytical History.** New York :
Cornell University Press., 1957.

บทความในวารสาร

"กิจการโยกย้ายในประเทศไทย" **วารสารเศรษฐกิจ** (ธนาคารกรุงเทพ) ตุลาคม 2521.

สัมภาษณ์

ยอดชัย ฅมิเชรกล. เจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการพิเศษธนาคารแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2528.

คนดีสังคม

ฉบับ ผู้ไร้ที่อยู่อาศัย

จะบอกคุณว่า มีคนไทย 2.7 ล้าน
ครอบครัว หรือประมาณ 15 ล้านคน
มีปัญหา เรื่องที่ทำกินและที่อยู่อาศัย
สนใจสมัครเป็นสมาชิกปีละ 40 บาท
ส่งตัวแลกเงิน ส่งจ่าย ปณ.บางกอกน้อย
นาม น.ศ.ศุขติ กังสการ
495/44 ซ.อยู่สุขอมสิน ถ.เจริญสนิทวงศ์ 40
กท. 10700 โทรศัพท์ 424-9173

